

Oslo byfogdembete
Lastet opp i aktørportalen

Oslo, 8. juni 2018
Ref.: #48613-501-6363807.2

**PROSESSKRIV
OG
BEGJÆRING OM MUNTlige FORHANDLINGER**

til

OSLO BYFOGDEMBETE

Sak nr.: 18-083936TVI-OBYF

Saksøker: Stiftelsen Lovdata v/styrets leder
Org.nr.: 934 282 744
Postboks 2016 Vika
0125 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Jon Wessel-Aas
Bing Hodneland Advokatselskap DA
Postboks 1903 Vika
0124 Oslo

Saksøkt nr. 1: Fredrik Ljone
Elvebakken 26
5067 Bergen

Saksøkt nr. 2: Håkon Wium Lie
Enebakkveien 54
0657 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Halvor Manshaus
Advokatfirmaet Schjødt AS
Ruseløkkveien 14 P.b. 2444 Solli, 0201 Oslo

Rettslig medhjelper:
Advokat Tone Solbakk

Advokatfirmaet Schjødt AS
Ruseløkkveien 14 P.b. 2444 Solli, 0201 Oslo

Saken gjelder:

Begjæring om muntlig forhandlinger etter kjennelse
om midlertidig forføyning

1. INNLEDNING

Det vises til rettens avgjørelse av 1. juni 2016 hvor Stiftelsen Lovdata (heretter "Lovdata") fikk medhold i sin begjæring om midlertidig forføyning mot Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie uten forutgående muntlig forhandling. Disse står sammen bak nettstedet rettspraksis.no. Partene på denne side betegnes samlet som "RP".

Undertegnede melder seg med dette som prosessfullmektig for Ljone og Lie, og det begjæres etterfølgende muntlige forhandlinger i medhold av tvisteloven § 32-8 første ledd.

For å innsende dette prosesskriv i Aktørportalen og begjære muntlige forhandlinger, måtte vi sende inn prosesskrivet som en ny sak i aktørportalen, fikk vi opplyst etter korrespondanse med byfogdembete. I Aktørportalen har vi derfor måttet angi Lovdata som saksøkt og Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie som saksøkere. På forsiden av dette prosesskrivet har vi likevel valgt å benevne Lovdata som saksøker og Ljone og Lie som de saksøkte. Dette til orientering.

2. SAKSFREMSTILLINGEN I LOVDATAS BEGJÆRING ER FEIL

Som et utgangspunkt må det påpekes at Lovdata ikke har hatt noen forutgående kontakt med RP før begjæring ble sendt inn. Det synes drastisk å fremme begjæring om midlertidig forføyning ("begjæringen") for retten uten å undersøke hva som har skjedd eller presentere sine krav for de saksøkte i forkant. Lovdata har samtidig fremmet begjæringen *ex parte*, som innebærer at saken er behandlet fullstendig uten kontradiksjon.

Resultatet er følgelig at feilene fra begjæringen har forplantet seg videre i kjennelsen fra byfogden.

- RP fikk først kunnskap om Lovdatas anførsler og krav gjennom begjæringen som ble mottatt i kopi 31. mai da den gikk til byfogden og flere medier som umiddelbart omtalte saken. RP tok samme dag ned nettsiden og kontaktet byfogden for å be om tilsvarsfrist. Det var med andre ord ikke grunnlag for en forhastet kjennelse utelukkende basert på Lovdatas fremstilling.
- Lovdata har som omtalt ovenfor ikke forsøkt å avklare faktum i saken. Hadde Lovdata konfrontert RP med sine antakelser om rettsstridig crawling av Lovdata.no, ville dette raskt ha blitt avkreftet. Innholdet på RP er i det alt vesentlige hentet fra eldre CD-plater utgitt fra Lovdata der vernetiden er utløpt. For øvrig er det hentet inn et større antall avgjørelser fra domstol.no, som publiserer utvalgt rettspraksis fra Høyesterett. RP har over lengre tid hatt dialog med blant annet Høyesterett, Nasjonalbiblioteket og Domstolsadministrasjonen vedrørende tilgang til rettsavgjørelser. Lovdata har bygget opp hele saken rundt et postulat om bruk av crawlere, ref. begjæringens punkt 3.7. Dette er ganske enkelt feil.
- Lovdata har i begjæringen vært åpne på at de ikke har kontaktet RP, og byfogden skulle da ha vært tilbakeholden med å legge til grunn et ensidig og uavklart faktum. Det forelå ikke grunnlag for en forhastet avgjørelse uten kontradiksjon. Hadde byfogden eller Lovdata gått inn på den aktuelle nettsiden rettspraksis.no, ville det være enkelt å konstatere at denne ble stengt samme dag som

begjæringen ble sendt ut. RP kontaktet da også samme ettermiddag byfogden og varslet at man bestred begjæringen.

- Det er et selvstendig poeng i saken at byfogden hovedsakelig synes å ha lagt til grunn Lovdatas rettslige argumentasjon - uten å ha foretatt en konkret og selvstendig vurdering opp mot åndsverksloven § 9 og retten til innsyn og tilgang til offentlige dokumenter/rettsavgjørelser.
- Åndsverksloven § 9 unntar uttrykkelig rettsavgjørelser fra vern etter åndsverksloven. Dersom vern likevel skal være aktuelt etter databasevernet i § 43 må dette bygge på en konkret vurdering. En slik konkret vurdering synes ikke å være foretatt.
- Pålegget om fjerning av rettsavgjørelser på nettstedet rettspraksis.no er problematisk under henvisning til flere sentrale rettsregler knyttet til publisering og tilgjengeliggjøring av offentlig informasjon. Disse er alle fundert i rettsstatens forpliktelser knyttet til innsyn, tilgjengeliggjøring og debatt rundt rettsavgjørelser. Ytringsfriheten slik denne er beskyttet både etter Grunnloven § 100 og EMK art. 10 kommer inn som selvstendige skranker - og retten plikter å foreta en konkret vurdering og gi en konkret begrunnelse for slike inngrep i ytringsfriheten som kjennelsen innebærer.
- Retten har i sin vurdering heller ikke sett hen til at databasevernet etter åndsverksloven § 43 i alle tilfeller er begrenset til en periode for 15 år, og kun gjelder der "hele eller vesentlige" deler av databasen er tilgjengeliggjort. Det er ikke gjort noen vurdering opp mot innholdet på rettspraksis.no og om dette utgjør et slikt omfang som rammes av § 43.
- Det er ikke heller ikke gjort noen samlet vurdering, der retten ser på omfanget av data hentet fra Lovdatas CD-plate og vurderer dette opp mot databasevernets omfang, § 9, det offentliges informasjonsplikt og ytringsfriheten.

3. SAKENS FAKTISKE SIDE

3.1 Innledning

Som redegjort for innledningsvis er Lovdatas faktumfremstilling grunnleggende feil på en rekke vesentlige områder og dette har også fått den konsekvens at retten har fattet sin avgjørelse på et feilaktig grunnlag. Det er de saksøktes anførsel at dersom retten hadde lagt et korrekt faktum til grunn for sin avgjørelse, ville dette medført at Lovdatas begjæring om midlertidig forføyning ikke ville ført frem. Med korrekt faktum kan det ikke sannsynliggjøres at det foreligger et hovedkrav eller sikringsgrunn.

3.2 Lovdatas opprinnelse og utvikling

Lovdata har i begjæringen selv redegjort for at de siden 1980-tallet har publisert avgjørelser mottatt i diverse dokumentformater fra norske domstoler, og at de også har gjennomført en omfattende digitalisering av rettsavgjørelser som tidligere kun var publisert på trykk i Rettens Gang og Norsk Retstidende. For at retten skal få en fullstendig forståelse av

Lovdatas rolle som informasjonsformidler, er det imidlertid hensiktsmessig med et litt grundigere tilbakeblikk på historikken.

Da Lovdata ble opprettet i 1981 forelå det ikke en nettportal som gjorde tilgjengelig lover og dommer for allmenheten. Lover ble publisert i Norsk Lovtidend. Høyesterettsavgjørelser ble publisert gjennom Norsk Retstidende. Hverken lover eller dommer var tilgjengelig på Lovdata uten betaling.

Siden Lovdatas spede begynnelse har det gradvis skjedd en åpning av innholdet som tilbys allmenheten. Dette har skjedd i takt med at det offentlige har gått fra papirbasert formidling til å gjennomføre informasjonsplikten ved å tilby elektroniske dokumenter. Med informasjonsplikt siktes det her til det offentliges plikt til å gi innsyn og tilgang til offentlige dokumenter. Slik digital informasjon må nødvendigvis frembys gjennom en digital løsning. Når de elektriske dokumentene samles et sted, sorteres de basert på ulike parametre som gjør det mulig å sortere og finne frem til dokumenter, på samme måte som et indeksskott i et bibliotek. Dermed oppstår det over tid en database som inneholder offentlige dokumenter. Det er ikke dermed gitt at en slik database, eller Lovdatas databaser, har vern etter § 43. Det er her § 9 kommer inn, og det må gjøres en konkret vurdering. Mer om dette nedenfor.

Det finnes utallige eksempler på at det offentlige tilbyr databaser med elektronisk tilgjengelig informasjon, der det er gjort en jobb ved å sammenstille dokumenter, mate inn feltinformasjon og lage sammendrag. Som et eksempel kan det vises til regjeringen.no der man kan søke i en rekke ulike dokumenter.

Bilag 1: Skjerm bilde fra regjering.no og søkefelt for proposisjoner, hvor man kan søke blant 4000 proposisjoner

I dag er således virkeligheten snudd helt på hodet sett opp mot utgangspunktet i 1981, og *dette står helt sentralt i vår sak.*

Norsk Lovtidend i papirformat eksisterer ikke lenger. Det samme gjelder Norsk Retts Tidend, som i dag kun foreligger i elektronisk versjon fra Lovdata. Den offisielle kunngjøringen av lover og forskrifter i Norsk Lovtidend foregår i dag utelukkende på Lovdatas nettsted. Hovedregelen er i dag at en norsk lov først trer i kraft en måned etter at den er publisert på Lovdatas nettside. I tillegg vedlikeholder Lovdata et enormt antall forskrifter, og sørger for at både lover og forskrifter står oppdatert med alle utførte endringer. Dette er den eneste fullstendige samlingen i Norge.

Det har altså skjedd to viktige ting siden 1981:

1. Det offentlige oppfyller informasjonsplikten ved å tilby databaser med digital informasjon. For rettskildene gjøres dette gjennom Lovdata.
2. Lovdata har overtatt rollen som formidler og tilbyder av store deler av den digitale informasjonen fra det offentlige. Det er utarbeidet en egen forskrift om Lovdatas lov- og forskriftsdatabaser som unntar databasene fra kreditorbeslag og sikrer overgang til staten dersom Lovdata blir oppløst.

Der man tidligere måtte betale for tilgang, har Lovdata gradvis måttet åpne for allmenheten i takt med denne utviklingen. Lover, samt sentrale og lokale forskrifter, ligger nå åpent tilgjengelig. Disse fikk man tidligere kun tilgang på mot betaling.

Det har også vært en tilsvarende gradvis utvikling når det gjelder rettsavgjørelser. Etter hvert ble det åpnet for at avgjørelser fra Høyesterett og lagmannsrettene ble liggende åpent i 4 måneder. Samtidig ble sammendrag av avgjørelser fra EMD liggende åpent i 1 år.

I dag er tilgangen utvidet slik at Høyesterettsavgjørelser ligger åpent i 1 år. Samtidig tilbys et utvalg av avgjørelser fra både lagmannsretter og tingretter også i 1 år, og sammendragene fra EMD like lenge.

De saksøkte har opprettet nettstedet rettspraksis.no fordi statens informasjonsplikt tilsier at rettsavgjørelser på samme linje som lover og forskrifter må gjøres tilgjengelig for allmenheten, og det anføres at databasevernet i åndsverksloven § 43 ikke er til hinder for den tilgjengeliggjøring som har funnet sted på rettspraksis.no.

Selv om Lovdata er et privatrettslig rettssubjekt, følger det av ovennevnte at stiftelsen på ingen måte er en alminnelig privat aktør, men tvert imot fungerer som et *offentligrettslig organ*. For det første tjener Lovdata allmennhetens behov ved at stiftelsen på vegne av myndighetene utfører plikter som tilligger det offentlige og utgjør det offentliges publikasjonsplattform. Dette følger også av vedtektenes § 3 hvor det blant annet heter at Lovdata er en allmennyttig stiftelse, og etter § 11 har Lovdata plikt til å vedlikeholde en database over lover. Videre er Lovdata underlagt offentlig kontroll. Stiftelsen ble i sin tid opprettet av Justisdepartementet og Universitetet i Oslo, og offentlige myndigheter utnevner stadig mer enn halvparten av stiftelsens styremedlemmer, jf. vedtektens § 6. At stiftelsens eiendeler skal overføres til det offentlige hvis Lovdata opphører viser også at det er en slik særlig tilknytning mellom offentlige myndigheter og Lovdata at sistnevnte utgjør et offentligrettslig organ. Den generelle implikasjonen av dette er at Lovdata er pliktsubjekt under en rekke offentligrettslige lover, slik som offentlighetslova, EØS-rettslige forpliktelser m.v.

Av betydning for denne saken er at Lovdata som offentligrettslig organ ikke kan låse rettsavgjørelser bak betalingsmur, da dette ville innebære et brudd på informasjonsplikten som påligger det offentlige. Tilsvarende innebærer åndsverksloven § 9 at Lovdata ikke kan påberope databasevern for sammenstillinger av offentlige dokumenter som befinner seg i selve kjernen av offentlighetsprinsippet. Lovdata har som nevnt ovenfor selv dels erkjent dette ved at lover og forskrifter er offentlig tilgjengelig, mens dommer ligger åpent i en viss periode. Selv om retten skulle mene at Lovdata ikke er et offentligrettslig organ, må de uansett legges til grunn at Lovdata i forhold til publisering av lover, forskrifter og rettsavgjørelser her må vurderes som en offentlig tjenesteyter, ved at oppdraget utføres på vegne av det offentlige.

Uten at det er avgjørende, eller har noen selvstendig betydning for utfallet av saken, påpekes at Lovdata fortsatt vil ha et inntektsgrunnlag, uavhengig av rettspraksis.no. Lovdatas tjeneste er svært omfattende og inneholder mye mer enn høyesterettsavgjørelser, som profesjonelle brukere vil være villige til å betale for. Videre vil Lovdata ha stor betydning ved å kunne tilby rettskilder med positiv og negativ troverdighet, som vil være

av større betydning for profesjonelle aktører. Rettspraksis.no vil derfor i liten grad utfordre Lovdatas økonomiske grunnlag. RP har uttalt at når Lovdata velger å åpne for sine rettsavgjørelser vil RP ikke ha behov for noen stor domsdatabase fra Lovdata, da denne kun er nødvendig så lenge allmenheten ellers ikke får tilgang til rettskildene.

3.3 Nærmere om tilgangen til og tilgjengelighet for avsagte rettsavgjørelser

Lovdata har allerede kommentert saken i media, og begjæringen ble sendt til media samtidig som den gikk til retten. Det er blitt tegnet et bilde av de saksøkte og av rettspraksis.no som både er direkte galt og samtidig svært vanskelig for de saksøkte å kjenne seg igjen i. For nærværende prosesskriv synes det ikke nødvendig å inngå i en polemikk med alle disse uttalelsene, men det er likevel nødvendig å korrigere det inntrykket Lovdata har tegnet i offentligheten, om at en legmann selv enkelt kan få tak i relevante rettsavgjørelser ved å kontakte de ulike domstolene.

Som redegjort for ovenfor er det ikke slik at Høyesterett har lagt ut alle sine rettsavgjørelser fra perioden 2008-2018. Det er kun et utvalg. Videre er det svært begrenset hva som er lagt ut av avgjørelser som er eldre enn 2008.

Hva gjelder de øvrige lagmannsretter og tingretter er det ingen som systematisk offentlig tilgjengeliggjør alle sine avgjørelser. For å få innsyn i domstolens avgjørelser må derfor en legmann ta kontakt og etterspørre hver enkelt avgjørelse separat. For å få ut dette krever domstolene gjerne at man kjenner partenes fulle navn og hvilken dato avgjørelsen er avsagt. Ingen av domstolene har et system hvor man som legmann kan kreve alle domstolens avgjørelser knyttet til et spesifikt rettsområde eller en enkelt paragraf. Det er derfor svært vanskelig, i praksis umulig, for en legmann både å føre kontroll med domstolene, og å danne seg en oversikt over relevante og viktige rettsavgjørelser på et særskilt rettsområde.

Hva gjelder Høyesterett kan dette illustreres med hvor store vanskeligheter de saksøkte hadde med å få Høyesterett til å tilgjengeliggjøre sine avgjørelser fra perioden 2006-2007. Etter mye frem og tilbake fikk de saksøkte tilslutt tilgang på de sivile avgjørelsene fra denne perioden, mens man fikk avslag på begjæringen om innsyn i straffesakene. Det var også svært tidkrevende å få delvis tilgang til de forespurte avgjørelser.

Bilag 2: E-post fra Høyesterett med delvis avslag på innsynsbegjæring fra 11.mai 2018

Også de saksøktes erfaring med innsynsbegjæringer til andre domstoler er nedslående. Til illustrasjon kan det vises til korrespondanse med Agder lagmannsrett i perioden mai-juni 2018.

Bilag 3: E-post korrespondanse med Agder lagmannsrett i perioden mai-juni 2018

Det ovenstående viser at det er en illusjon at legfolk har tilgang til rettsavgjørelser, til tross for at det er et krav at disse skal være offentlig tilgjengelige. Dette er igjen noe av bakgrunnen for at de saksøkte startet arbeidet med rettspraksis.no, og hvorfor de ønsker å arbeide videre for å sikre offentlighet og tilgjengelighet av rettsavgjørelser for enhver.

3.4 Poenget med rettspraksis.no - illustrert med nærværende sak

I lys av det ovenstående kan også formålet og tanken bak rettspraksis.no illustreres med den foreliggende sak.

Begjæringen fra Lovdata er rettet mot to private parter. Disse har ikke tilgang til Lovdata PRO. Når de skal kartlegge hva som er gjeldende rett, må de forholde seg til det som er gratis publisert på Lovdatas gratissider.

I begjæringen er det på side 12 vist til og sitert fra en kjennelse fra Kristiansand namsrett fra 1996. For de saksøkte er det ikke mulig å se på konteksten for sitatet eller gjøre seg kjent med det nærmere innhold i avgjørelsen det er vist til.

Situasjonen som dermed oppstår understreker behovet for fri tilgang for allmenheten til rettsavgjørelser i Lovdata. Hvordan skal de saksøkte selv kunne vurdere sin situasjon og de rettsregler som får anvendelse om ikke de får tilgang til domstolenes avgjørelser?

Som nevnt ovenfor har Lovdata valgt å sende begjæringen til media samme dag som de saksøkte og byfogden mottok den. Blant annet Rett24 og Advokatbladet har presentert saken ut fra Lovdatas argumentasjon. Journalister og andre interesserte vil da ha et behov for å se på blant annet avgjørelsen fra namsretten i Kristiansand, samt å gjøre andre kildesøk i rettspraksis for å kartlegge rettstilstanden. En slik kartlegging er på nåværende tidspunkt ikke tilgjengelig uten store kostnader for den enkelte. Kartleggingen er dermed ikke mulig uten innsyn i, og tilgang til, databasen hos Lovdata.

4. NÆRMERE OM INNHOLDET PÅ RETTSPRAKSIS.NO

4.1 Innhold fra Lovdatas database på CD og DVD

Lovdata har i begjæringen lagt til grunn at store deler av rettsavgjørelsene som er publisert på rettspraksis.no er hentet fra Lovdatas database. Dette er som et utgangspunkt korrekt.

Det blir imidlertid fullstendig galt når Lovdata i begjæringen legger til grunn at uthenting av avgjørelser fra Lovdatas database har skjedd ved hjelp av en såkalt "crawler" over en lengre tidsperiode. I begjæringen skriver Lovdata følgende:

"Uthenting kan også skje automatisk ved at en produserer en programvare som systematisk laster ned avgjørelser fra Lovdatas tjenester. Slik programvare kalles ofte for "crawlere", og kan programmeres til å utføre systematisk nedlasting på ulike måter og kan være særskilt tilpasset for å omgå innebygde beskyttelsessystemer som er ment å oppdage og stanse systematisk nedlasting og/eller nedlasting av hele databaser.

Gitt det totale omfanget av avgjørelser som er kopiert fra Lovdatas database til Rettspraksis.no, fremstår det som tilnærmet umulig at uthenting har blitt gjort manuelt.

Det er derfor overveiende sannsynlig at de saksøkte har utviklet eller latt utvikle en programvare som systematisk har lastet ned avgjørelser fra Lovdatas tjenester over

en lang periode, for å omgå Lovdatas automatiserte varslings- og beskyttelsessystemer mot massenedlasting/-uthenting".

Retten synes ved sin avgjørelse å ha lagt Lovdatas faktumfremstilling til grunn, men Lovdatas faktumfremstilling er helt gal. Hverken Ljone eller Lie har utviklet eller fått utvikle en crawler som er programmert til å utføre systematiske nedlastninger på Lovdatas lukkede eller åpne sider over lengre tid.

Lovdatas logikk biter seg selv i halen. Argumentet fra Lovdata er som følger (vår gjengivelse):

Lovdata har automatiserte varslings- og beskyttelsessystemer som hindrer masseuthenting av dokumenter. Fordi disse systemene ikke er utløst, er det blitt brukt en crawler som henter ned litt informasjon om gangen, og dette er gjort over lang tid. På den måten har man unngått overvåkningssystemet.

Den engelske fransiskanermunken William av Ockham fremsatte i sen middelalder den såkalte *lex parsimoniae*, også kjent som påholdenhetsens lov – populært kjent som *Ockams razor*. Prinsippet bygger på at man ved valget mellom forskjellige teorier skal være varsom med å anta mer enn hva observasjon og analyse gir grunnlag for.

La oss anvende dette prinsippet i vår sak: Lovdata har ikke funnet spor av noen crawler i sitt system. Overvåkningssystemet som utløses ved bruk av crawlere har vært taust.

Som en forsiktig konklusjon ville det være nærliggende å anta at det derfor *ikke* er benyttet crawlere mot Lovdata. Det er i det hele tatt vanskelig å se hvordan Lovdata har endt opp med crawler-konklusjonen gitt faktum i saken.

De avgjørelser som er hentet fra Lovdatas database er hentet ut manuelt ved at Lie har lånt dataplater (et sett CD-er og en DVD) fra Nasjonalbiblioteket i flere omganger. Disse dataplattene ble utgitt av Lovdata tidlig på 2000-tallet.

Bilag 4: Dokumentasjon på korrespondanse med utlånsavdelingen på Nasjonalbiblioteket om lån av dataplater som Lovdata har utgitt

Bilag 5: Dokumentasjon av Nasjonalbibliotekets samling med CD-plater fra Lovdata

Bilag 6: Bilder av Lovdata CD og DVD

Dataplattene ble lånt fra Nasjonalbiblioteket 21. desember 2017 da Lie gjorde seg kjent med innholdet, og senere avlest av Lie på lesesalen på biblioteket. Plattene ble avlest og levert tilbake to uker senere. Lovdatas CD-ROM fra september 2002 ble avlest, og det samme ble DVD-platen fra 2005. Dette er store tekstsamlinger som inneholder mer enn 650.000 dokumenter. Avlesningen av DVD-platen gikk raskere og utgaven besto bare av én dataplate. Denne ble derfor valgt for å fullføre overføringen etter litt frem og tilbake. 2002-utgaven, som består av to CD-plater, inneholder 320 MB med Høyesterettsdommer. 2005-utgaven, som består av en DVD-plate, inneholder 347 MB, altså 27 MB med ytterligere data. Disse 27 MB representerer Høyesterettsdommer i perioden 2003-2005, og disse var

derfor med da rettspraksis.no ble lansert 17. mai 2018. Filen på platen fra 2002 ble laget av Lovdata, og er tidsstempelt 17. september 2002 kl. 10:30.

Det ble ikke krevd brukt lisensnøkkel eller lignende for tilgang til platene, og det forelå heller ingen kopisperre. Gjennom prosessen med overføring var RP aldri innom Lovdatas nettsider. Tilgang til Lovdata PRO krever som kjent innlogging, og slike aktiviteter ville formodentlig ha vært mulig å spore opp fra Lovdatas side.

Dataene kom ut som rene tekstfiler, uten databasefelt eller lignende. Det er altså ikke hentet ut en strukturert database. Disse tekstene ble lagret og deretter konvertert til XML og overført til rettspraksis.no sitt eget rammeverk. Metadata fra DVDer og CDer de saksøkte kopierte fra fulgte med i denne prosessen ved at de lå inne som deler av tekstfilene. Formatendringer og håndtering av dataene vil nødvendigvis medføre at ikke alt er likt som i den opprinnelige basen fra Lovdatas plate. Dersom man sammenligner kildekoden for rettspraksis.no med en tilsvarende rettsavgjørelse på lovdata.no, vil man raskt kunne konstatere vesentlige forskjeller.

Ettersom dommene er hentet fra dette gamle kildematerialet, følger det tydeligvis en tidligere standard for formatering og lenker til eksempelvis EMD-avgjørelser enn det som i dag er standard på Lovdata.no, slik Lovdata selv beskriver i begjæringen.

Bilag 7: Oversikt innhold Lovdata CD 2002

Bilag 8: Oversikt innhold Lovdata DVD 2005

Til lanseringen av rettspraksis.no ble det overført til sammen 41 027 Høyesterettsavgjørelser fra dataplattene. Lovdatas samling fra 2005 hadde totalt 44 526, men flere av disse ble altså ikke overført. Prosedyren som ble benyttet til overføringen var nokså enkel, og det ble altså liggende et par tusen avgjørelser som ikke ble hentet ut. I tillegg var flere av avgjørelsene som ble overført blanke da de kom til rettspraksis.no. Mange av disse ble slettet, men det ligger fortsatt godt over hundre blanke avgjørelser fra denne overføringen på rettspraksis.no. Totalt inneholdt DVDen en database med over 650 000 dokumenter. Materialet som ble hentet ut til rettspraksis.no utgjør således noen få prosent av dette.

RP har lagt til grunn at data fra CDene gitt ut i 2002 inneholdt en database der vernetiden på 15 år var utløpt da overføring fant sted i 2018. Som beskrevet ovenfor medførte prosedyren som ble benyttet at en del Høyesterettsavgjørelser fra perioden 2003-2005 fulgte med. RP har lagt til grunn at dette utgjør et mindre uttrekk, og ikke noen slik vesentlig overføring som åndsverksloven § 43 krever. Det fastholdes også at Høyesterettsavgjørelser omfattes av unntaket i § 9, og at dette må gjelde enn mer for et begrenset uttrekk av eldre avgjørelser.

4.2 Avgjørelser fra Høyesterett og domstol.no

I tillegg til disse avgjørelsene inneholdt rettspraksis.no ved lanseringen også en rekke høyesterettsavgjørelser for perioden 2008-2018. Høyesterett publiserer selv utvalgte avgjørelser via en lenke fra nettsiden hoyesterett.no. Denne lenken fører til domstol.no. Her er det hovedsakelig avgjørelser fra 2008 og fremover som ligger tilgjengelig, men det er også lagt ut enkelte avgjørelser fra før denne perioden.

Herfra er det hentet ut et par tusen avgjørelser som deretter er gjort tilgjengelig på rettspraksis.no. Lovdata kan ikke gjøre gjeldende noe databasevern for dette materialet. Det er også mottatt avgjørelser direkte fra Høyesterett som omtalt i korrespondansen fremlagt ovenfor.

Bilag 9: Skjermbilder fra Høyesteretts nettside

4.3 Materiale fra tredjemenn

På rettspraksis.no er det mulig for tredjemenn å laste opp avgjørelser som deretter gjøres tilgjengelig for allmenheten. Det eksisterer en rekke private domssamlinger som vil ha verdi også for et bredere publikum.

Et eksempel er jusprofessor Olav Torvund. Han er sterkt engasjert i sine fag, og kommenterer på rettsavgjørelser som han også legger ut på nettsiden sin. Her ligger det en rekke avgjørelser som er lastet ned fra Lovdatas database på nett. Over tid har Torvund bidratt til å skape oppmerksomhet og debatt rundt rettsavgjørelser, og han gjør sikkert faget mer spennende for studentene. Samtidig har han bygget opp en egen samling med dommer som er hentet ned fra Lovdata over tid. Det ser ut til å ligge 1754 avgjørelser på siden, med forbehold for feiltelling. Dette er bare Høyesterettsavgjørelser. I tillegg kommer avgjørelser fra underinstansene.

Poenget er at rettspraksis.no må kunne legge til rette for at slike private samlinger også må kunne deles med flere gjennom rettspraksis.no, dersom eieren av samlingen ønsker dette.

For ordens skyld presiseres at RP ikke er kjent med at professor Torvund har lastet opp noen avgjørelser til rettspraksis.no, dette er kun et eksempel på en omfattende digital domssamling hentet ut fra Lovdata på lovlig vis.

I saken vår er det en anonym person som har bidratt med mer enn en håndfull dokumenter. Denne personen har bidratt med om lag 700 avgjørelser til rettspraksis.no. RP har sett på materialet, som viser seg å inneholde Høyesterettsavgjørelser fra 2006 til 2007. Det er kun lastet opp avgjørelser som er publisert i retstidende. RP har lagt til grunn at materialet stammer fra en privat samling som omtalt ovenfor. Dette stemmer godt overens med at Lovdata i begjæringen forklarer at ingen alarmer er blitt utløst for automatiserte systemer eller lignende.

En annen anonym person har lastet opp 33 lagmannsrettsavgjørelser fra perioden 2017 til 2018.

Når det gjelder API-løsning er dette ikke ferdig utviklet. En høyskole tok kontakt og ville bruke en slik løsning for forskningsøyemed. Per i dag er det ikke utlevert noe data fra rettspraksis.no ved bruk av API. RP vil bekrefte at det ikke vil bli utlevert API inntil forføyningssaken er avgjort, under henvisning til den kjennelse som nå foreligger.

4.4 Lovdatas manglende kontakt med RP forut for innsendelsen av begjæringen om midlertidig forføyning

Lovdata har i sin begjæring erkjent at det ikke har vært gjort noe forsøk på å ta kontakt med de saksøkte forut for innsendelsen av begjæringen om midlertidig forføyning.

Argumentet synes å være at dette ikke var nødvendig ettersom Ljone i en e-post til direktør for Lovdata, Odd Storm-Paulsen, hadde opplyst om at rettspraksis.no vil stenge sin side på det tidspunkt Lovdata gjør sin domssamling tilgjengelig for allmennheten. Denne e-posten brukes som et bevis på at de saksøkte ikke hadde noen hensikt til å komme Lovdata i møte ved å fjerne den delen av sitt nettsted som var hentet fra Lovdata sin database.

Lovdatas prosessfullmektig oversendte begjæringen om midlertidig forføyning til de saksøkte på e-post den 31. mai 2018 kl. 12:30. De saksøkte stoppet samme kveld selv tilgangen til nettstedet, og de stoppet også søkemotorer fra å indeksere nettstedet.

Da Oslo byfogdembete fattet sin kjennelse den 1. juni 2018 var altså ikke nettstedet lenger åpent tilgjengelig for allmennheten. Dersom byfogden før avsigelse av kjennelsen hadde sett på selve nettstedet, kunne man konstatert at dette allerede var blitt tatt ned i påvente av endelig avgjørelse i saken. Noe hastverk som tilsa at saken skulle behandles uten kontradiksjon forelå med andre ord ikke.

Begjæring om midlertidig forføyning uten forutgående kontakt eller forsøk på å få i stand en dialog med de saksøkte var unødvendig og prosessdrivende. Særlig uheldig blir det når retten avsier en kjennelse som tar begjæringen til følge uten at de saksøkte har hatt mulighet til kontradiksjon, og uten at det er sett hen til at rettspraksis.no på tidspunktet for kjennelsen alt var tatt ned av de saksøkte. At det vil ha betydning både for vurdering av sikringsgrunn og for spørsmålet om sakskostnader synes åpenbart. Dette vil bli kommentert nærmere nedenfor.

5. SAKENS RETTSLIGE SIDE

5.1 Hovedkravet er ikke sannsynliggjort

5.1.1 Innledning

Det følger av tvisteloven § 34-2 første ledd at midlertidig forføyning bare kan beslutes dersom krav og sikringsgrunn er sannsynliggjort.

De saksøkte vil først anføre at det ikke er sannsynliggjort at det foreligger et hovedkrav.

Lovdata har anført at deres database nyter vern etter åndsverksloven § 43 og at rettspraksis.no sin bruk av deres database strider mot Lovdatas enerett. De saksøkte vil på nåværende tidspunkt ikke bestride at Lovdatas database som en helhet kan sies å være en slik database som nyter vern under åndsverksloven § 43. Det anføres imidlertid likevel at bestemmelsen ikke kan gi vern for Lovdatas database slik rettspraksis.no har anvendt den i den foreliggende sak.

For det første anføres at det vern Lovdata eventuelt nyter etter § 43 må tolkes innskrenkende i lys av åndsverksloven § 9. Videre anføres det at Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10 i alle tilfeller medfører at Lovdatas database ikke kan gis vern i tråd med ordlyden i åndsverksloven § 43. Subsidiært anføres det at rettspraksis.no sin bruk av Lovdatas database i alle tilfeller ikke strider mot åndsverksloven § 43 ettersom det ikke er tale om en eksemplarfremsstilling eller en tilgjengeliggjøring av "*vesentlige deler av arbeidets innhold*". Til slutt fremholdes det at åndsverksloven § 43 ikke kan gis anvendelse i den foreliggende sak fordi vernetiden etter åndsverksloven § 43 tredje ledd er begrenset til femten år.

5.1.2 Åndsverksloven § 43 må tolkes innskrenkende i medhold av åndsverksloven § 9

Åndsverksloven § 9 oppstiller unntak som innebærer at informasjon knyttet til offentlige myndighetsutøvelse er unntatt vern etter loven:

"Lover, forskrifter, rettsavgjørelser og andre vedtak av offentlig myndighet er uten vern etter denne lov. Det samme gjelder forslag, utredninger og andre uttalelser som gjelder offentlig myndighetsutøvelse, og er avgitt av offentlig myndighet, offentlig oppnevnt råd eller utvalg, eller utgitt av det offentlige..."

Bestemmelsens formål ligger i dagen. Allmennhetens tilgang til offentlig informasjon er en forutsetning for et demokrati, og er blant annet også gjenspeilet i lovgivning omkring offentlighet i forvaltningen og det offentliges selvstendige informasjonsplikt, jf. bl.a. forvaltningslovens veiledningsplikt.

I begjæringen er det anført at rettsavgjørelser samlet av Lovdata utgjør en vernet database, og at dette ikke kommer i konflikt med § 9, ettersom § 43 verner databasen som sådan, mens den enkelte rettsavgjørelse ikke nyter vern etter § 43.

De saksøkte anfører at Lovdatas fortolkning av databasevernet i § 43 i realiteten innebærer at rettsavgjørelser blir gitt et vern som gjør at formålet i § 9 ikke blir oppfylt, og at dette tilsier en innskrenkende fortolkning av databasevernet i § 43 i medhold av § 9. Ordlyden i § 9 tilsier at § 43 ikke får anvendelse i vår sak. Mer om dette nedenfor.

Lovdata har i begjæringen vist til to rettskilder som skal underbygge deres forståelse av at databasevernet i § 43 overstyrer § 9. Den ene rettskilden er fra namsretten i Kristiansand av 27. november 1996, den andre er et sitat fra Jon Bing fra 1994. Begge uttalelser er forut for innføringen av databasedirektivet i norsk rett og er ikke avgjørende for spørsmålet. Det er således nødvendig å gjøre nærmere rede for disse forhold i det følgende.

Analysen nedenfor vil vise to ting. 1) at § 9 innebærer at Lovdata ikke nyter vern for en domssamling etter § 43, og 2) for å gjøre en fullverdig analyse av norsk rett på dette området må man ha tilgang til rettspraksis.

I forarbeidene som kom i forbindelse med at man gjennomførte databasedirektivet, drøftet departementet problemstillingen knyttet til det offentliges informasjonsansvar (Ot.prp.nr.85 (1997-98) side 19 flg.):

"Elektronisk formidling av offentlig informasjon er økende. For visse typer informasjon kan det lett tenkes at eneste kilde for publikums tilgang etter hvert vil være den elektroniske. Store deler av offentlig informasjon er generert som ledd i det offentliges myndighetsutøvelse, og er del av sentrale forvaltningsoppgaver. Som nevnt innledningsvis har det offentlige en utstrakt informasjonsplikt. Hvor langt denne går, vil imidlertid avhenge av hva som er det enkelte offentlige organs primære oppgave. I vurderingen av hvor langt det offentliges informasjonsansvar går, ligger også en vurdering av om det offentliges «foredling», sammenfatning, strukturering og bearbeidet presentasjon av i utgangspunktet fritt materiale, skal anses å være en del av den aktuelle etats myndighetsutøvende virksomhet, eller av tjenesteytende karakter (vår utheving).

Departementet åpnet altså allerede i 1997 opp for en vurdering av hvorvidt en "foredling" av offentlig informasjon (eksempelvis Lovdatas database) bør være fritt tilgjengelig som en del av den myndighetsutøvende virksomhet.

Siden Lovdata ble opprettet i 1981 har det skjedd en gradvis avvikling av de tradisjonelle formatene for rettskilder, som omtalt under punkt 3.2 ovenfor. Flere av verkstypene omtalt i § 9 eksisterer ikke lenger på papir, men distribueres kun digitalt. Parallelt med dette har Lovdatas funksjon som det offentliges publikasjonsplattform vokst stadig sterkere. Lovdata mottar alt av lover, forskrifter og rettsavgjørelser, som deretter legges inn i faste maler for publisering. Slik grunnleggende "foredling" må anses som en del av det offentliges informasjonsansvar og ikke gis et vern etter § 43, som i realiteten innebærer at formålet med § 9 ikke blir oppfylt fullt ut.

Norge har gått gjennom et stort digitaliseringsprosjekt. Formålet har vært å digitalisere og gjøre tilgjengelig offentlig informasjon. Dette innebærer at digitale dokumenter blir samlet og strukturert. Arbeidet er drevet frem av statens informasjonsplikt. Det ville være fullstendig kontrært om arbeidet skulle innebære at våre nasjonale dokumentsamlinger skulle fjernes fra offentlig tilgang under henvisning til åndsverksloven § 43. Dette gjelder desto mer informasjon som går direkte på rettsstatens kjernedokumenter: Domstolenes avgjørelser.

I dette tilfellet slår ordlyden i § 9 klart fast at rettsavgjørelser ikke er omfattet av åndsverksloven, herunder § 43. Dette må innebære at en database som Lovdatas ikke kan gis et vern etter § 43 som innebærer en innskrenkende fortolkning av § 9.

Her må det sees hen til at en fullstendig samling med rettsavgjørelser i dag ikke er samlet og tilgjengelig noe annet sted enn hos Lovdata.

Fra å være et alternativ til papirbasert formidling, er nå Lovdata på flere områder den eneste publikasjonsplattformen for slik informasjon som faller inn under åndsverksloven § 9. Både Norsk Lovtidend og Norsk Retstidende publiseres nå kun digitalt og kun gjennom Lovdata. Det er en slik utvikling man har hatt i tankene når det i Ot.prp.nr.85 (1997-98 side 20) heter:

Det skal også bemerkes at spørsmålet om informasjonsformidling som en del av det offentliges primæroppgave, vil være gjenstand for en utvikling. I det informasjonssamfunnet vi i dag lever, vil et krav om komprimert og strukturert offentlig informasjon antas å være økende, og med det vil også området for enkelte offentlige organers sentrale oppgaver overfor allmennheten være i utvikling.

Dette må leses i lys av uttalelsen på den foregående side i proposisjonen, som er helt i kjernen av hva denne saken handler om:

*Det er ikke i denne fremstillingen rom for en inngående drøftelse av det offentliges informasjonspolitikk og grensene for det offentliges informasjonsansvar. Imidlertid må det påpekes at informasjonsforedling utført av det offentlige ikke nødvendigvis vil være et ledd i en myndighetsutøvelse som unntar det ferdige informasjonsprodukt fra vern etter åndsverkloven. **På enkelte sentrale områder for det offentliges oppgaver**, som veiledning til allmennheten om rettigheter og plikter basert på offentlige vedtak, **vil også de bearbeidede sammenstillinger av slik informasjon kunne omfattes av § 9, når bearbeidingen foretas av det offentlige eller på det offentliges vegne**" (vår utheving).*

Lovdata er ikke en privat aktør som har investert midler i innsamling og bearbeiding av materiale. Lovdata er det offentliges publikasjonsplattform for digital innhold. Ved at det papirbaserte innhold er avskaffet, er Lovdata den eneste fullstendige kilde til blant annet rettsavgjørelser. Den bearbeidelse eller "foredling" av dommene som gjøres ved Lovdata innebærer det som er nødvendig for å kunne presentere avgjørelsene i tråd med informasjonsplikten. Dette omfatter også anonymisering. Det forhold at en dom kun skal offentliggjøres anonymisert innebærer jo ikke at dommen skal holdes hemmelig. Navnene må fjernes, og enten det er domstolen, Justisdepartementet, Domstolsadministrasjonen eller Lovdata som gjør dette, så er dette kun en del av publiseringsprosessen. Departementet var alt i 1998 forutseende og uttalte altså, som det fremgår ovenfor, at på sentrale områder for det offentliges oppgaver, som informasjon om rettsavgjørelser utvilsomt er, vil også de "bearbeidede sammenstillingene" kunne omfattes av § 9. Lovdatas databaser er utvilsomt en slik bearbeidet sammenstilling som departementet selv uttrykkelig fastslår skal omfattes av § 9. Databasevernet i § 43 må altså, etter departementets egen vurdering, tolkes innskrenkende i lys av § 9.

Under høringsrunden for databasedirektive ble det da også påpekt at investeringer i innsamling, lagring og systematisering ikke skulle medføre at man mistet tilgang grunnet databasevernet. Fra TV 2 ble det påpekt:

"Det er dessuten en økende tendens til at tradisjonelle forvaltningsoppgaver legges ut til ytre etater eller til hel- eller halvoffentlige virksomheter, hvor det også stilles krav til selvfinansiering. For slike virksomheter vil det kunne være lett å ty til det vern som gis databaser for innføring av gebyrer, avgifter etc., med mindre grensene for informasjonsplikten voktes."

Lovdata er nettopp en slik offentlig aktør som det er vist til i sitatet. Departementet var enig i at informasjonsplikten også vil kunne omfatte måten informasjonen gjøres tilgjengelig på. I vår sak har utviklingen av både Lovdata og Lovdatas rolle, samt

innsnevring mot digital tilgjengeliggjøring medført at § 9 ikke kan avfeies slik det gjøres i begjæringen.

*"Departementet er enig i at det offentliges informasjonsplikt også kan omfatte en utstrakt plikt til å gjøre denne informasjonen tilgjengelig på en lettfattelig måte. Omfanget av det enkelte offentlige organs plikt til aktivt å gå ut med informasjon til allmennheten, vil variere. Det må også bero på en konkret vurdering hvorvidt en strukturert sammenstilling av ulik type informasjon av relevans for bestemte befolkningsgrupper, skal være unntatt fra vern når innholdet som sådant er det. **Slik departementet ser det, må det ha betydning for vurderingen av om man er innenfor § 9 eller ikke, hvor sentral denne informasjonsforedlingsoppgaven er innenfor det aktuelle organs virksomhet**" (vår utheving).*

Konklusjonen må etter dette bli at Lovdata ved sin foredling ikke kan påberope seg databasevernet i § 43 i vår sak. Åndsverksloven § 9 kommer inn med full tyngde og gjør at databasevernet i § 43 må tolkes innskrenkende for Lovdatas vedkommende på dette området. Lovdata opererer som en forlengelse av Justisdepartementet og har tatt over de sentrale oppgavene for publisering av lover og rettsavgjørelser. Retten må da ta konsekvensene av de klare uttalelser fra lovgiver som er sitert ovenfor, og tolke databasevernet i § 43 innskrenkende i lys av § 9.

Konklusjonen blir dermed at det må gjøres en konkret vurdering opp mot åndsverksloven § 9, som her innebærer at Lovdatas database ikke nyter det vern etter § 43 som Lovdata anfører i begjæringen om midlertidig forføyning.

5.1.3 Byfogdens kjennelse innebærer et inngrep i ytringsfriheten

5.1.3.1 Kort om ytringsfrihet og byfogdens kjennelse

Grunnloven § 100 slår fast *"Ingen kan haldast rettsleg ansvarleg for å ha motteke eller komme med opplysningar, idear eller bodskapar om det ikkje lèt seg forsvare halde opp imot den grunngevinga ytringsfridommen har i sanningssøking, demokrati og den frie meiningsdanninga til individet."*

Videre heter det konkret om rettsavgjørelser i bestemmelsens femte ledd *"Alle har rett til innsyn i dokumenta til staten og kommunane og til å følgje forhandlingane i rettsmøte og folkevalde organ."*

Reglene i Grunnloven § 100 faller sammen med kravene til ytringsfrihet slik dette er slått fast i EMK artikkel 10. Denne retten omfatter ikke bare RPs rett til å publisere rettsavgjørelser – den omfatter i like sterk grad allmenhetens rett til å motta slike opplysninger. Artikkel 10 lyder slik: *"Enhver har rett til ytringsfrihet. Denne rett skal omfatte frihet til å ha meninger og til å motta og meddele opplysninger og ideer uten inngrep av offentlig myndighet og uten hensyn til grenser."*

Byfogdens kjennelse inneholder en slutning som pålegger RP å fjerne alle rettsavgjørelser og datafiler på rettspraksis.no med opphav fra Lovdatas database, samt forbud mot å overføre slik informasjon til andre. I tillegg skal denne informasjonen slettes.

Dette utgjør et inngrep i ytringsfriheten til RP, som krever særskilt og konkret begrunnelse.

5.1.3.2 Det foreligger et inngrep i ytringsfriheten

I Europarådets konvensjon om tilgang til offentlige dokumenter (Council of Europe Convention on access to official documents) er det forutsatt at allmenheten skal ha vederlagsfri tilgang til offentlige dokumenter, og at tilgangen ikke skal forvanskes på noen måte. Dette harmonerer dårlig med at rettsavgjørelser som sendes til Lovdata skal ligge åpent i 1 år, for deretter å låses bak en såkalt betalingsmur.

Artikkel 9 c i konvensjonen innebærer en forpliktelse til å håndtere offentlige dokumenter effektivt og sikre at dokumentene er tilgjengelige. Det kan spørres om dette formålet oppfylles ved at man velger å ikke tilby rettsavgjørelser vederlagsfritt eller tilby søkeverktøy som i det hele tatt gjør det mulig å finne frem til de aktuelle avgjørelser.

I vår sak innebærer informasjonsplikten at staten gjennom Lovdata har en forpliktelse til å gjøre rettsavgjørelsene tilgjengelig for allmenheten. Når dette ikke er gjort, får dette betydning for subsumsjonen under § 9 i åndsverksloven, som må slå i gjennom overfor databasevernet i § 43.

Det kan spørres om allmenheten har en direkte lovfestet innsynsrett som utfyller dette syn, ut over offentlighets- og forvaltningslovens regler om innsyn og Europarådets konvensjon.

Som påpekt ovenfor innebærer artikkel 10 første ledd blant annet retten til å "*motta og meddele opplysninger og ideer uten inngrep fra det offentlige*". For den som bare leser ordlyden, vil dette fremstå kun som et negativt vern mot sensur. Dette er til strekkelig i vår sak til å konstatere at det foreligger et inngrep i ytringsfriheten.

Men RP anfører at EMK artikkel 10 her ikke kan leses isolert, men må utfylles med rettspraksis fra EMD og Høyesterett. Her vil altså den som ikke har innsyn i slik praksis komme til kort, noe som i seg selv er et poeng i nærværende sak. Man må ha tilgang til disse rettskildene for å komme i mål, for å forstå hva rettstilstanden egentlig er.

Teksten "*motta og meddele opplysninger og ideer uten inngrep fra det offentlige*" har nemlig vært gjenstand for debatt både hos EMD og Høyesterett, ved at den ikke synes å gi et positivt krav på innsyn. Dette ble også lagt til grunn av EMD frem til 2006, da det kom en avgjørelse etter en gradvis kursendring gjennom flere saker. Høyesterett oppsummerer denne utviklingen i Ambulanse-saken Rt 2015 s 1467 avsnitt 47 følgende, og viser særskilt til saken *Társaság* fra 2009 som gjaldt et debattforum som var blitt nektet innsyn i en klage over reformer i lovgivningen. Fra avgjørelses avsnitt 35 oppsummeres utviklingen frem til en *innsynsrett* etter artikkel 10:

"... Nevertheless, the Court has recently advanced towards a broader interpretation of the notion of 'freedom to receive information' (see ... Matky c. la République tchèque ...) and thereby towards the recognition of a right of access to information."

Og deretter konkluderer EMD i avsnitt 38 slik:

"The Court considers that obstacles created in order to hinder access to information of public interest may discourage those working in the media or related fields from pursuing such matters. As a result, they may no longer be able to play their vital role as 'public watchdogs' and their ability to provide accurate and reliable information may be adversely affected (see, mutatis mutandis, Goodwin v. the United Kingdom, judgment of 27 March 1996, Reports 1996-II, p. 500, § 39)"

Det som her er skrevet om pressen innebærer også nettstedet rettspraksis.no. På samme måte som et nettforum ble ansett å ha behov for innsyn i saken omtalt ovenfor, vil nettstedet som samler rettspraksis i ulike kategorier og gjennomfører analyser og presenterer informasjon knyttet til domstolenes virksomhet falle i denne kategori. Uansett vil enkeltpersoner og media ha krav på informasjon og innsyn i statens rettsaker.

Høyesterett har også funnet grunnlag for anvendelse av innsynsretten under EMK artikkel 10 i den såkalte Treholt-saken, RT 2013 s 374 om innsyn lydbåndopptak fra rettssaken mot Treholt. Treholt-kjennelsen inneholder også en grundig analyse av EMD-avgjørelser, med den konklusjon at det foreligger en positiv innsynsrett under ytringsfriheten. I Treholt-saken er det også vist til at innsynsplikten omfatter innsyn i informasjon knyttet til domstolene, som nå er på det rene.

"Jeg nevner også at Kommisjonen i saken Grupo mot Spania (7. april 1997) synes å ha lagt til grunn at artikkel 10 kan få anvendelse der informasjon knyttet til domstoler ikke frigis. Avgjørelsen underbygger at domstolenes virksomhet ikke generelt er unntatt fra anvendelsesområdet til artikkel 10."

Høyesteretts konklusjon i disse sakene er at det må gjøres en konkret vurdering av den enkelte sak, der behovet for innsyn veies opp mot eventuelle begrunnelser for å nekte innsyn. Det er ikke tvil om at EMK artikkel 10 gir grunnlag for å kreve innsyn i offentlige dokumenter, herunder rettsavgjørelser.

I vår sak er begrunnelsen for å nekte innsyn i den samlede databasen at Lovdata da mister en del av sitt inntektsgrunnlag.

Basert på det ovenstående kan det altså konkluderes med at staten har en positiv informasjonsplikt, og allmenheten har en korresponderende innsynsrett som omfatter dokumenter etter åndsverksloven § 9 – herunder rettsavgjørelser. Staten har valgt å tilby informasjonen på Lovdata, men i begrenset form motivert av et ønske om å gi inntektsgrunnlag for Lovdata. Databasevernet kan ikke gis anvendelse på rettsavgjørelser når det ikke foreligger et annet alternativ eller tilbud som gir tilgang til disse uten at det betales et høyt vederlag. I et slikt tilfelle ville jo databasevernet i realiteten innebære at allmenheten ikke får tilgang på rettsavgjørelser, noe som § 9 nettopp hadde til formål å forhindre. Dersom § 9 og § 43 skal tolkes slik som Lovdata anfører, innebærer dette i realiteten at § 9 mister all sin funksjon og betydning. Dette kan opplagt ikke være korrekt, særlig når en ser hen til hvordan informasjonstilgangen er beskyttet i både Grunnloven § 100 og EMK art. 10.

Det understrekes at det er to sentrale faktorer retten må se hen til i vår sak. For det første har det skjedd store endringer i rettstilstanden. Informasjonspliktens omfang har vokst i takt med at prinsippet om innsyn og offentlighet har fått et langt sterkere fotfeste de siste 20 år. For det andre har Norge rent faktisk, som omtalt flere ganger ovenfor, valgt å digitalisere offentlig informasjon nettopp for å nå bredere ut til allmenheten. Til sammen innebærer dette en videre og strengere anvendelse av § 9 enn det Lovdata legger til grunn i sin begjæring.

Det anføres derfor fra de saksøktes side at databasevernet i åndsverksloven § 43 må tolkes innskrenkende for Lovdatas vedkommende i medhold av retten til informasjonstilgang slik den kan utledes av Grl. § 100, EMK art. 10 og Europarådets konvensjon om tilgang til offentlige dokumenter.

5.1.4 Tilgjengeliggjøringen på rettspraksis.no består ikke av "vesentlige deler" av databasens innhold

Uavhengig av hvordan retten vurderer betydningen av åndsverksloven § 9, Grunnloven § 100 og EMK art. 10, anføres det at rettspraksis.no sin bruk av Lovdatas database i alle tilfeller ikke strider mot åndsverksloven § 43, ettersom det ikke er tale om en eksemplarfremstilling eller en tilgjengeliggjøring av "vesentlige deler av arbeidets innhold".

Databasedirektivet artikkel 7 (1) og EF-domstolens dom i William Hill-saken (C-203/02) gir nærmere veiledning i hva som ligger i uttrykket "vesentlig del" i åndsverksloven § 43 første ledd. Det skal foretas både en kvantitativ og kvalitativ vurdering av hvorvidt uttrekket fra databasen utgjør en vesentlig del av databasens innhold.

I William Hill-avgjørelsen uttaler EF-domstolen følgende:

"The expression 'substantial part, evaluated quantitatively', of the contents of a database within the meaning of Article 7(1) of the directive refers to the volume of data extracted from the database and/or re-utilised, and must be assessed in relation to the volume of the contents of the whole of that database".

Vurderingstemaet er med andre ord hvor mange av databasens opplysninger som er benyttet, og om den utgjør en vesentlig del i den forstand.

I den foreliggende sak synes det klart at rettspraksis.no ikke har benyttet seg av en vesentlig del av lovdatas database slik den fremstod på platene fra biblioteket. Som redegjort for ovenfor er det kun Høyesterettsavgjørelsene som ble hentet ut og lagt ut på rettspraksis.no. Disse avgjørelsene utgjorde kun om lag 5 % av det totale innholdet på Lovdatas database. Det synes således åpenbart at dette ikke er en kvantitativ vesentlig del av Lovdatas database. Den vesentlige delen av informasjonen lå i tillegg utenfor vernetiden.

Hva gjelder den kvalitative vurderingen uttales det følgende om dette i premiss 72 i William Hill-dommen:

"The expression 'substantial part, evaluated qualitatively', of the contents of a database refers to the scale of the investment in the obtaining, verification or presentation of the contents of the subject of the act of extraction and/or re-utilisation, regardless of whether that subject represents a quantitatively substantial part of the general contents of the protected database. A quantitatively negligible part of the contents of a database may in fact represent, in terms of obtaining, verification or presentation, significant human, technical or financial investment".

Rognstad skriver i Opphavsrett (2009) s. 304 at selv om den aktuelle bruk ikke omfatter vesentlige deler i kvantitativ forstand, kan den delen som brukes være et resultat av en vesentlig investering. Her skal det ses hen til både bruken av menneskelige ressurser, og slik sett ikke bare arbeidstimer, men også kvaliteten i det arbeid som er nedlagt.

Lovdata har i sin begjæring fremhevet det arbeidet som ligger bak publiseringen av høyesterettsavgjørelsene og har anslått at det ligger 52 årsverk bak publisering av dokumenter fra Høyesterett. Dersom dette medfører riktighet synes det klart at Lovdata har nedlagt en stor innsats i denne publiseringen, men dette er likevel ikke avgjørende etter åndsverksloven § 42. Det må nemlig ses hen til hvilken kvalitativ innsats som ligger til grunn for resten av databasen, altså den delen av Lovdatas database som rettspraksis.no ikke tilgjengeliggjorde noe fra, og hvordan denne delen fremstår sammenlignet med den delen rettspraksis.no faktisk tilgjengeliggjorde noe fra.

Som redegjort for ovenfor utgjorde Høyesterettsavgjørelsene fra platene som ble tilgjengeliggjort på rettspraksis.no noen få prosent av det totale innholdet på Lovdatas plate. Resten var avgjørelser fra tingrettene og lagmannsrettene, lover, artikler osv. Det synes klart at det også ved publiseringen av det resterende innholdet må nedlegges et betydelig arbeid av lovdata, i form av kontroll, retting og tilføyning av såkalte metadata, og det synes svært usannsynlig at arbeidet for Lovdata med dette begrensede innholdet er så vidt mye mer omfattende enn arbeidet med det resterende deler som utgjør det alt vesentlige av innholdet på platen. Det synes dermed klart at arbeidet med et par prosent av platenes innhold heller ikke kan sies å utgjøre vesentlige deler av databasen i kvalitativ forstand.

Når det gjelder hva som utgjøre en database, vises det for øvrig her til at platene for brukeren fremstår som en database, og at søkefeltene på systemet tilbyr søk i alle dokumentkategorier uavhengig av hverandre. Ved at dataene er strukturert vil man kunne velge og filtrere basert på ulike kriterier, mens det fortsatt for brukeren er snakk om en database. I vår sak er det uansett snakk om et lite utvalg innenfor en konkret kategori som er hentet ut.

Tilslutt skal det poengteres at det ikke spiller noen rolle hvilken "indre verdi" dataene rettspraksis.no har benyttet har. Rognstad beskriver det slik i Opphavsrett (2009) s. 304:

"At de opplysningene som benyttes har stor betydning for den aktivitet som drives, er ikke relevant, idet det er investeringen som beskyttes".

Det er således uten betydning dersom brukerne eller Lovdata selv vurderer det dithen at det er høyesterettsavgjørelsene som er av størst nytteverdi og den del av databasen som er mest etterspurt. Det er også uten betydning at det som er hentet fra Lovdatas database etter sigende utgjør 94 % av rettspraksis.no sine sider, noe som både Lovdata har vektlagt i sin begjæring og retten i sin avgjørelse. Dette er ikke et vurderingstema etter åndsverksloven § 43. Det avgjørende er hvor stor del av Lovdatas database som er benyttet og om denne delen utgjør en vesentlig del av *Lovdatas database*, noe gjennomgangen ovenfor har vist ikke er tilfelle.

Med bakgrunn i det ovenstående kan det altså konkluderes med at den delen av Lovdatas database som ble tilgjengeliggjort på rettspraksis.no ikke utgjør en vesentlig del av databasens innhold hverken i kvantitativ eller kvalitativ forstand. Dette gjelder enten man ser på hele platens innhold, eller bryter innholdet ned i undergrupper.

Det skal som et støtteargument til denne konklusjonen også vises til hva Kristiansand namsrett uttalte i den tidligere nevnte avgjørelsen av 27. november 1996 (LOD-1997-50-5), som Lovdata synes å ha lagt stor vekt på. Fra denne side antas avgjørelsen å ha sterkt begrenset vekt. I den saken var det tale om en person som hadde kopiert fra en Lovdata-CD som inneholdt Norges Lover med fotnoter, samt annet rettsstoff, blant annet høyesterettspraksis og rettsavgjørelser inntatt i Rettens Gang. Personen hadde kopiert lovene, men da uten fotnoter og det øvrige rettsstoffet på CDen var heller ikke kopiert. Dette gjorde at retten var i tvil om databasevernet kom til anvendelse:

"Faktum i nærværende sak er dog at [A] kun har plagiert det store flertall av lovene, uten fotnoter og annet rettsstoff, dvs. en del av Lovdatas produkt. Retten har likevel, dog under tvil, kommet til at [A] på en ulovlig måte har benyttet seg av en vesentlig del av Lovdatas arbeid og sammenstillende tekstgrunnlag, jfr. åndsverklovens § 43".

Retten foretar ikke en inngående fortolkning av om den delen som var kopiert fra Lovdata-CDen var tilstrekkelig stor til at den kunne anses som en vesentlig del av databasen, men uttalelsene illustrerer likevel at det ikke er vanskelig å tenke seg situasjoner hvor det som er kopiert fra Lovdatas database er en så vidt liten del at databasevernet i § 43 ikke kommer til anvendelse. At det må være tilfelle i en sak som den foreliggende hvor de saksøkte kun har kopiert en mindre del av innholdet synes ikke tvilsomt.

Det følger imidlertid av åndsverksloven § 43 annet ledd at eneretten etter første ledd *"gjelder tilsvarende ved gjentatt og systematisk eksemplarframstilling eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av uvesentlige deler av arbeid som nevnt, dersom dette utgjør handlinger som skader den normale utnyttelse av arbeidet eller urimelig tilsidesetter frembringerens legitime interesser"*.

Dersom det ikke foretas noen enkeltstående bruk av vesentlige deler av databasen, kan en gjentatt og systematisk bruk av ikke vesentlige deler rammes av § 43 annet ledd. I Willam Hill-avgjørelsen tolket EF-domstolen databasedirektivet art. 7 (5), som § 43 annet ledd gjennomfører. Domstolen la vekt på at formålet med bestemmelsen er å hindre en omgåelse av databasedirektivet art. 7 (1) (§43 første ledd) og at bestemmelsen dermed rammer gjentatt og systematisk bruk som har som kumulativ virkning å gjenopprette hele eller vesentlige deler av databasen.

Rognstad skriver om dette i Opphavsrett (2009) s. 305 at synspunktet om gjenopprettelse synes å forutsette at en gjentatt og systematisk bruk av de samme uvesentlige delene ikke rammes av art. 7 (5), men at den samlede bruken må dekke hele eller vesentlige deler av databasen. Det uttales videre at dette trolig er en snevrere forståelse enn den som ble lagt til grunn på norsk lovgiverhold ved vedtakelsen av § 43 annet ledd, men at bestemmelsen på dette punkt bør tolkes i samsvar med direktivet.

Det er mulig man kan hevde at rettspraksis.no sin tilgjengeliggjøring av uvesentlige deler av Lovdatas database vil kunne innebære en gjentatt bruk eller eksemplarframstilling hver gang en bruker besøker nettstedet rettspraksis.no og benytter seg av databasen. Dette er imidlertid ikke avgjørende etter §43 annet ledd, slik denne må forstås i lys av databasedirektivet art. 7 (5), ettersom det er de samme uvesentlige delene av Lovdatas database som i så fall blir brukt, og bruken er uansett ikke systematisk.

Den delen av Lovdatas database som ble tilgjengeliggjort på rettspraksis.no utgjør altså heller ikke en gjentatt og systematisk bruk som rammes av åndsverksloven § 43 annet ledd.

Databasevernet i åndsverksloven § 43 kommer dermed ikke til anvendelse på rettspraksis.no sin anvendelse av Lovdatas database.

5.1.5 Vernetiden for Lovdatas database er i alle tilfeller utløpt

Som allerede indikert ovenfor kan ikke åndsverksloven § 43 gis anvendelse i den foreliggende sak fordi vernetiden etter åndsverksloven § 43 tredje ledd er utløpt. Tredje ledd har følgende ordlyd:

"Eneretten til et arbeid som nevnt i første ledd varer i 15 år etter utløpet av det år arbeidet ble fremstilt. Dersom arbeidet i løpet av dette tidsrom offentliggjøres varer vernet i 15 år etter utløpet av det år arbeidet første gang ble offentliggjort".

Rieber-Mohn skriver i kommentaren til bestemmelsen på Rettsdata at vernetiden regnes alternativt;

"Primært regnes den fra det år arbeidet ble fremstilt, men hvis man før utløpet av denne frist offentliggjør arbeidet, starter en ny frist på 15 år regnet fra utløpet av det år arbeidet ble offentliggjort".

Offentliggjøring er nærmere regulert i åvl. § 8, der det fremgår at noe er offentliggjort når det er gjort tilgjengelig for allmennheten. I vår sak er platene fra henholdsvis høsten 2002 (CD) og fra 2005 (DVD).

Det alt vesentlige av materialet hentet fra Lovdata stammer fra deler av en database der vernetiden utløp ved utgangen av 2017, altså alt materiale fra 2002 og tidligere. Det foreligger med andre ord ikke noe aktuelt databasevern etter § 43 for dette materialet. Det øvrige materialet stammer enten fra andre kilder, eller utgjør begrensede utdrag som ikke representerer noen vesentlig del av databasen fra platene. For øvrig må begrenset vernetid,

begrenset omfang og problemene med å få ut rettskildene fra andre kilder tillegges vekt i forhold til vurderingen opp mot § 9, ytringsfriheten og informasjonsplikten.

5.2 Det foreligger ikke sikringsgrunn

Tingretten har feilaktig konkludert med at det foreligger sikringsgrunn etter tvisteloven § 34-1 (1) a og b. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

"(1) Midlertidig forføyning kan besluttes:

a) når saksøktes adferd gjør det nødvendig med en midlertidig sikring av kravet fordi forfølgningen eller gjennomføringen av kravet ellers vil bli vesentlig vanskeliggjort, eller

b) når det finnes nødvendig for å få en midlertidig ordning i et omtvistet rettsforhold for å avverge en vesentlig skade eller ulempe, eller for å hindre voldsomheter som saksøktes adferd gir grunn til å frykte for".

I relasjon til spørsmålet om sikringsgrunn blir det særlig avgjørende at retten synes å ha lagt feil faktum til grunn for sin avgjørelse.

På tidspunktet for den avsatte kjennelsen hadde de saksøkte allerede tatt ned siden, og hadde til hensikt å sende inn begjæring om muntlig forhandling og forklare at siden ville bli stengt inntil forføyningssaken var avgjort. Det skulle med andre ord ikke foreligge grunnlag for en *ex parte* avgjørelse.

I forlengelsen av dette skal det fremheves at det er et vilkår etter både bokstav a og b at en midlertidig forføyning er "nødvendig".

Retten har i sin avgjørelse uttalt følgende om sikringsgrunn etter bokstav a:

"Tilgjengeliggjøringen av rettsavgjørelser på rettspraksis.no gjør det videre mulig for andre kommersielle aktører å massenedlaste store deler av Lovdatas database til egne kommersielle formål. Det fremgår blant annet på nettsiden at brukere som «ønsker tilgang til en større mengde av innholdet på Rettspraksis.no for videre bearbeiding», kan ta kontakt for API-tilgang. Personene bak nettstedet har dermed lagt til rette for å foreta massenedlastning av store deler av innholdet på nettstedet. En slik spredning av store deler av Lovdatas database til ukjente aktører, vil etter rettens syn vesentlig vanskeliggjøre forfølgningen eller gjennomføringen av Lovdatas krav på enerett til sin database".

I tilknytning til sikringsgrunn etter bokstav a skal det for det første poengteres at det er galt når retten legger til grunn at rettspraksis.no har gjort det mulig for andre kommersielle aktører å massenedlaste "store deler av Lovdatas database". Det vises her til redegjørelsen ovenfor hvor det fremgår at den delen av Lovdatas database som ble lagt ut på rettspraksis.no i realiteten utgjør en svært liten del av Lovdatas database. Det er derfor ikke tale om fare for en slik omfattende spredning av Lovdatas database som retten legger til grunn at vesentlig vil vanskeliggjøre forføyningen eller gjennomføringen av Lovdatas krav på enerett.

Videre bygger også rettens vurdering på en den feilaktige forutsetningen om at rettspraksis.no har fått tak på Lovdatas database gjennom en programvare som systematisk laster ned innholdet fra Lovdatas sider, en såkalt "crawler". Som redegjort for ovenfor medfører imidlertid ikke dette riktighet. Rettspraksis.no sin bruk av deler av Lovdatas database er gjort ved at man har lånt en CD og DVD på biblioteket som inneholdt hele Lovdatas database. CD og DVD med lovdatas database er i skrivende stund fortsatt tilgjengelig for utlån på eksempelvis Nasjonalbiblioteket, og en midlertidig forføyning mot rettspraksis.no vil ikke kunne stoppe andre aktører fra å oppsøke bibliotekene på lik linje med rettspraksis.no og laste ned Lovdatas database fra CDer og DVDer der disse finnes.

Til tross for Lovdatas anførsler om det motsatte, er kommersiell nedlasting fra rettspraksis.no altså ikke noe relevant tema i forhold til sikringsgrunn i vår sak. Det må i denne forbindelse understrekes at det alt vesentlige av avgjørelsene som ligger på rettspraksis.no er materiale som ble publisert i 2002, og der vernetiden for databasevernet uansett er utløpt. Det er snakk om ytterligere mindre samlinger som ikke utgjør noen vesentlig del fra Lovdatas database som innebærer brudd på § 43 ved nedlasting. I tillegg utgjør materialet på rettspraksis.no ikke noen fullstendig eller komplett oversikt. Ved overføringen fra CD-platene falt det ut flere tusen avgjørelser, og flere hundre avgjørelser ble vist som blanke.

Som redegjort for ovenfor er det uansett ikke blitt utlevert noe API til tredjeparter, og det vil ikke bli gjort så lenge saken pågår for domstolene.

I relasjon til sikringsgrunn etter bokstav b) har retten uttalt følgende:

"En vedvarende krenkelse av Lovdatas enerett etter åndsverksloven § 43 kan etter rettens syn svekke Lovdatas inntektsgrunnlag. Retten bemerker i denne sammenheng at Lovdata fullt ut er selvfinansiert, uten støtte eller subsidier fra det offentlige. Krenkelsen av Lovdatas enerett fremstår planmessig utført, og det er etter rettens syn nødvendig med en midlertidig forføyning for å avverge vesentlig skade eller ulempe for Lovdata".

Også ved avgjørelsen om sikringsgrunn etter bokstav b synes retten å ha lagt et feilaktig faktum til grunn. En tenkt situasjon hvor mindre deler av Lovdatas database fortsatt var tilgjengelig på rettspraksis.no kan vanskelig sies å svekke Lovdatas inntektsgrunnlag slik at en forføyning er nødvendig for å avverge vesentlig skade eller ulempe for Lovdata. Igjen må det poengteres at det er en svært begrenset del av Lovdatas database som ble tilgjengeliggjort på rettspraksis.no. Videre er det et poeng at rettspraksis.no ikke er ment å være en kommersiell side til fortrensel for Lovdata. Rettspraksis.no drives ut fra en idealistisk tankegang om at rettsavgjørelser skal være tilgjengelige også for legmenn og for folk som ikke har råd til å betale det tilgangen til LovdataPro koster. Det synes svært lite sannsynlig at Lovdatas profesjonelle brukere vil finne det tilstrekkelig med det begrensede innholdet og tilbudet som var tilgjengelig på rettspraksis.no, og dermed vil kunne komme til å si opp sitt abonnement hos Lovdata. Rettspraksis.no er nettopp ikke en konkurrent til Lovdata, de er kun et supplement til de som søker informasjon om rettsavgjørelser, men som ikke kan betale det Lovdata krever for en slik tilgang. Lovdata kan dermed ikke høres

med at en forføyning er nødvendig for å avverge en vesentlig skade eller ulempe for Lovdata. Det vises for øvrig til argumentene ovenfor i tilknytning til alternativ a).

Etter dette kan det konkluderes med at det heller ikke foreligger sikringsgrunn etter bokstav b.

5.3 Sakskostnader

De saksøkte ble ved retten kjennelse dømt til betale kr 102 825 i sakskostnader til Lovdata. Det bestrides at de saksøkte skal holdes ansvarlig for dette.

Det vises i den forbindelse til at hele forføyningen kunne ha vært avverget dersom Lovdata hadde tatt kontakt med de saksøkte forut for innsendelsen. Igjen vises det til de saksøktes opptreden, med stenging av nettsiden, da de ble gjort kjent med begjæringen for å begrense eventuell skade frem til forføyningssaken er avgjort. Tvisteloven § 20-2 tredje ledd kommer således til anvendelse ettersom Lovdata, ved å unngå å ta kontakt med de saksøkte forut for innsendelsen av begjæringen, selv er å bebreide *"for at det kom til sak"*.

I alle tilfeller tilsier også styrkeforholdet mellom partene at de saksøkte ikke holdes ansvarlige for Lovdatas sakskostnader. De saksøkte er to privatpersoner med begrensede ressurser og en idealistisk tilnærming til at rettsavgjørelser bør være tilgjengelig for alle. Lovdata er på sin side en økonomisk stiftelse hvor det av årsmeldingen fra 2016 fremgikk at stiftelsen hadde en egenkapital per 31.12.2016 på over 35 millioner.

Det er lagt ned krav om sakskostnader for de saksøkte, og at begjæringen om midlertidig forføyning skal forkastes. Det antas at dette dekker også at de saksøkte krever at Lovdata må dekke sine egne omkostninger forbundet med begjæringen om midlertidig forføyning.

6. PROSESSUELT

Som redegjort for tidligere har de saksøkte etter mottakelsen av begjæringen lukket tilgangen til nettstedet rettspraksis.no. Deres handlemønster innebærer altså at Lovdatas mulighet til å forfølge og gjennomføre sitt hovedkrav fortsatt består.

Kjennelsens slutning pkt. 1 har imidlertid en ordlyd som går vesentlig lengre enn det som er nødvendig for å sikre Lovdata interesse:

"Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie pålegges å fjerne alle rettsavgjørelser på Rettspraksis.no som har sitt opphav fra Lovdatas database, samt slette enhver datafil på Rettspraksis.no som er lastet ned fra Lovdatas database" (vår understrekning).

Flock skriver på side 154 i "Midlertidig sikring" (2011) at det kan *"tenkes at forføyningen nettopp ikke kan gå ut på det som det kan kreves dom for i et søksmål om hovedkravet. Ordlyden i tvl. § 34-1 (1) bokstav a, hvor det er tale om å sikre hovedkravet – i motsetning til å oppfylle det – setter her en grense"*.

Dersom Lovdata i en eventuell hovedsak gis medhold i at rettspraksis.no sin tilgjengeliggjøring av deler av deres database innebærer en krenkelse av databasevernet i

åndsverksloven § 43, er en sletting noe de kan kreve dom for. Dette er imidlertid ikke noe som er nødvendig for å sikre Lovdatas interesser i mellomperioden frem til en eventuell avgjørelse av hovedkravet. Dersom rettspraksis.no i en eventuell etterfølgende rettssak mellom partene skulle vinne frem med at rettspraksis.no sin bruk av deler av Lovdatas database ikke er en krenkelse av åndsverksloven § 43, vil en forføyning med den slutningen som nå er gitt innebære at rettspraksis.no stilles i en dårligere situasjon enn det som hadde vært nødvendig. Det skal i forlengelsen av dette også understrekes at et krav om sletting av informasjon også er svært inngripende i lys av hensynet til informasjonstilgang og ytringsfriheten som det er gjort rede for ovenfor.

På denne bakgrunn bes det om utsatt iverksettelse av den del av slutningens pkt. 1 som pålegger de saksøkte å slette enhver datafil på rettspraksis.no som er lastet ned fra Lovdatas database. Det vises her til tvisteloven § 19-13 tredje ledd jf. § 32-2. For øvrig vises til at RP har stengt nettsiden så lenge forføyningssaken pågår.

RP vil bekrefte at nettsiden vil være utilgjengelig kun inntil forføyningssaken er avgjort. Det vises i denne forbindelse til den avsatte kjennelse, som RP har til hensikt å etterleve så langt dette er mulig inntil byfogden har avsagt ny kjennelse i saken. Rettsavgjørelsene som er omtalt i kjennelsen er altså ikke slettet, men gjort utilgjengelig inntil det foreligger ny kjennelse i saken.

Videre bes det også om at retten i en eventuell kjennelse hvor Lovdata gis medhold setter en frist for Lovdata for å reise søksmål om kravet jf. Tvisteloven § 34-3.

7. VIDERE SAKSGANG

Da den avgjørelse retten har fattet er svært dramatisk for rettspraksis.no og i realiteten innebærer at det ikke er mulig å drive nettstedet som forutsatt, anmodes det om at retten snarlig berammer tid for muntlig forhandling. Nettstedet er helt nylig lansert, og det er viktig å få normalisert driften.

8. PÅSTAND

Det legges ned slik

påstand:

1. Begjæring om midlertidig forføyning fra Lovdata forkastes.
2. Forføyningen oppheves.
3. Stiftelsen Lovdata dømmes til å betale Fredrik Ljone og Håkon Wium Lie sakens omkostninger innen 14 dager fra forkynnelse av kjennelsen.

— — —

Dette dokumentet er lastet opp i Aktørportalen.

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Halvor Manshaus
advokat

Søk i proposisjonar til Stortinget

Søk

Avgrens søk ▾

Innholdstype

Proposisjonar (4388)

Tema

Vel tema

Departement

Vel departement

Tidsperiode

Vel tidsperiode

Viser 1-50 av 4388 treff.

Prop. 96 S (2017–2018) - Endringer i statsbudsjettet 2018 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (Lønsregulering for arbeidstakarar i det statlege tariffområdet 2018 mv.)

01.06.2018 | Proposisjon | Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Proposisjonen omhandlar endringer i statsbudsjettet 2018 under Finansdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet som følge av lønnsregulering for arbeidstakere i det statlege tariffområdet 2018.

Fredrik <fredrilj@gmail.com>

Svar på begjæring om innsyn i rettsavgjørelser

1 e-post

Høyesterett (postmottak) <hretpost@hoyesterett.no>

11. mai 2018 kl. 14:45

Til: "fredrilj@gmail.com" <fredrilj@gmail.com>

Jeg viser til din anmodning om innsyn i et større antall avgjørelser fra Norges Høyesterett for årene 2006 og 2007.

For så vidt gjelder sivile saker, vil anmodningen bli etterkommet. Jeg gjør oppmerksom på at det vil kunne komme til å ta noe tid før materialet oversendes til deg, ettersom det er tale om et stort antall avgjørelser. Jeg ber om forståelse for at arbeidet ikke kan gis høyeste prioritet.

For straffesaker gir straffeprosessloven § 28 tredje ledd anledning til å nekte krav om innsyn hvis avgjørelsen begjæringen gjelder er eldre enn fem år. Begjæringen din gjelder et stort antall avgjørelser som er eldre enn fem år og som ikke oversendes uten at de først blir anonymisert. Dette arbeidet ville kreve ressurser fra Høyesterett i et omfang som det er vanskelig å forsvare. Den adgangen loven gir til å avslå begjæring om utskrift av dommer i straffesaker som er eldre enn fem år, vil derfor bli benyttet i dette tilfellet.

Med hilsen

Arnfinn Bårdsen

Høyesterettsdommer dr. juris

NORGES HØYESTERETT Telefon 22 03 59 00

Fredrik <fredrilj@gmail.com>

Innsynsforespørsel

9 e-poster

Fredrik <fredrilj@gmail.com>

26. april 2018 kl. 11:34

Til: agder.lagmannsrett@domstol.no

Kjære Agder lagmannsrett,

Ber med dette om innsyn i følgende utvalgte rettsavgjørelser, jf. tvisteloven 14-2 og straffeprosessloven § 28:

Agder lagmannsrett LA-2017-99503
Agder lagmannsrett LA-2016-32566
Agder lagmannsrett LA-2016-83184
Agder lagmannsrett LA-2016-3387
Agder lagmannsrett LA-2016-86613
Agder lagmannsrett LA-2016-95883
Agder lagmannsrett LA-2016-105317
Agder lagmannsrett LA-2016-114441
Agder lagmannsrett LA-2016-117145
Agder lagmannsrett LA-2016-118779
Agder lagmannsrett LA-2016-121210
Agder lagmannsrett LA-2016-137046
Agder lagmannsrett LA-2016-171472
Agder lagmannsrett LA-2016-185903
Agder lagmannsrett LA-2016-200383
Agder lagmannsrett LA-2016-203385
Agder lagmannsrett LA-2017-3283
Agder lagmannsrett LA-2017-6158
Agder lagmannsrett LA-2017-16977
Agder lagmannsrett LA-2017-19844
Agder lagmannsrett LA-2017-30027
Agder lagmannsrett LA-2017-35001
Agder lagmannsrett LA-2017-37170
Agder lagmannsrett LA-2017-41988
Agder lagmannsrett LA-2017-50703
Agder lagmannsrett LA-2017-51864
Agder lagmannsrett LA-2017-52011
Agder lagmannsrett LA-2017-57726
Agder lagmannsrett LA-2017-78663
Agder lagmannsrett LA-2017-83709
Agder lagmannsrett LA-2017-91678
Agder lagmannsrett LA-2013-61026
Agder lagmannsrett LA-2013-206001
Agder lagmannsrett LA-2014-141843
Agder lagmannsrett LA-2014-177796
Agder lagmannsrett LA-2015-56882
Agder lagmannsrett LA-2015-69443
Agder lagmannsrett LA-2015-93215
Agder lagmannsrett LA-2015-110020 og LA-2015-126223
Agder lagmannsrett LA-2015-110067
Agder lagmannsrett LA-2015-129493
Agder lagmannsrett LA-2015-143610
Agder lagmannsrett LA-2015-143947
Agder lagmannsrett LA-2015-150475
Agder lagmannsrett LA-2015-153867
Agder lagmannsrett LA-2015-166345

Agder lagmannsrett LA-2015-166809
Agder lagmannsrett LA-2015-190207
Agder lagmannsrett LA-2015-197465
Agder lagmannsrett LA-2015-197645
Agder lagmannsrett LA-2015-207355
Agder lagmannsrett LA-2016-7246
Agder lagmannsrett LA-2016-7263
Agder lagmannsrett LA-2016-11589
Agder lagmannsrett LA-2016-14380
Agder lagmannsrett LA-2016-20221
Agder lagmannsrett LA-2016-21952
Agder lagmannsrett LA-2016-22507
Agder lagmannsrett LA-2016-39341
Agder lagmannsrett LA-2016-40497
Agder lagmannsrett LA-2016-45409
Agder lagmannsrett LA-2016-51355
Agder lagmannsrett LA-2016-52868
Agder lagmannsrett LA-2016-74335
Agder lagmannsrett LA-2016-78374

Agder lagmannsrett (postmottak) <alagpost@domstol.no>
Til: Fredrik <fredrilj@gmail.com>

26. april 2018 kl. 12:46

I hvilken forbindelse bes det om innsyn?

Med vennlig hilsen

Siv Strømmodden
saksbehandler

Agder lagmannsrett

Gjerpensgate 16, 3716 Skien
P.b. 2644, 3702 Skien
Tlf.: +47 35 69 21 00
Faks: +47 35 52 10 09

E-post: agder.lagmannsrett@domstol.no

Fra: Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Sendt: torsdag 26. april 2018 11.34
Til: Agder lagmannsrett (postmottak) <alagpost@domstol.no>
Emne: Innsynsforespørsel

[Sitert tekst skjult]

Fredrik <fredrilj@gmail.com>

26. april 2018 kl. 13:27

Til: "Agder lagmannsrett (postmottak)" <alagpost@domstol.no>

I forbindelse med gjennomgang og sammenstilling.

Det går for øvrig frem av straffeprosessloven § 28 at enhver kan kreve utskrift av rettsavgjørelser. Det er ikke noe krav om rettslig interesse og det er således ikke et rettslig grunnlag for å spørre om i hvilken forbindelse det bes om innsyn.

Unntak mot innsyn kan gjøres i straffesaker hvor det foreligger forbud mot offentlig gjengivelse av dommen. Unntak for innsyn som gjelder både sivile- og straffesaker kan være rettsavgjørelser som berører rikets sikkerhet.

Det skal altså foreligge svært gode grunner for å fravike offentlighetsprinsippet i domstoloven § 124.

Se gjerne Rt-2002-151 og Rt-2011-570.

Praksisen med å spørre om "i hvilken forbindelse bes det om innsyn", er ikke i samsvar med innsynsretten og bør derfor opphøre.

[Sitert tekst skjult]

Nordén, Dag Bugge <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>

30. april 2018 kl. 12:42

Til: "fredrilj@gmail.com" <fredrilj@gmail.com>

Kopi: "Agder lagmannsrett (postmottak)" <alagpost@domstol.no>

Din forespørsel om innsyn er videresendt til meg.

Det er så vidt arbeidskrevende å sende utskrift av et stort antall saker at vi finner grunn til å reise spørsmål om hvorfor du krever utskrift av en rekke avgjørelser du har tilgang til på Lovdata.

Med vennlig hilsen

Dag Bugge Nordén

Førstelagmann

Agder lagmannsrett

Postboks 2644, 3702 Skien

Tlf: 35 69 21 20

Fax: 35 52 10 09

dag.bugge.norden@domstol.no

Tenk på miljøet før du skriver ut denne e-posten

Fra: Strømodden, Siv Anita **På vegne av** Agder lagmannsrett (postmottak)

Sendt: torsdag 26. april 2018 13.47

Til: Nordén, Dag Bugge <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>

Emne: VS: Innsynsforespørsel

Fra: Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Sendt: torsdag 26. april 2018 13.28
Til: Agder lagmannsrett (postmottak) <alagpost@domstol.no>
Emne: Re: Innsynsforespørsel

[Sitert tekst skjult]

Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Til: "Nordén, Dag Bugge" <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>

30. april 2018 kl. 14:43

Hei,

Fint at du er satt på saken med å få sendt meg de utvalgte rettsavgjørelsene, slik at saksbehandlingstiden for innsynsbegjæringen ikke oversittes, jf. offentlegelova §§ 29 og 32, lovforarbeider (skal gis høy prioritet) og god forvaltningsskikk.

Selv om det ikke er krav om rettslig interesse for innsyn i rettsavgjørelser, har jeg likevel besvart spørsmålet med "i forbindelse med gjennomgang og sammenstilling". Spørsmål om rettslig interesse er lovstridig, går utover effektiviteten i saksbehandlingen og den enkeltes uforbeholdne rett til innsyn. Har derfor oppfordret til at denne saksbehandlingspraksisen opphører.

Hva gjelder Lovdata, oppgir de å være en privat stiftelse som ikke er omfattet av innsynsretten. Så lenge DA mener det ikke er en nødvendig prioritet å legge til rette for en søkbar offentlig database over domstolenes rettsavgjørelser, er man henvist til den enkelte domstol for innsyn. Den enkelte domstol er derfor pålagt å behandle innsynsbegjæringer og sørge for en prioritert saksbehandling.

Sivilombudsmannen har i flere uttalelser gjort det klart at mengden dokumenter det kreves innsyn i ikke reduserer innsynsretten og at innsynet må omfatte flere hundre dokumenter før det kan være snakk om en arbeidsmengde som tilsier at saksbehandlingstiden kan utvides. I dette tilfellet er det snakk om 66 dokumenter/rettsavgjørelser og vi er således lagt unna Sivilombudsmannens grense for hva som regnes for en stor mengde dokumenter.

Min innsynsbegjæring er konkret, med navn på hver enkelt avgjørelse. Det legges derfor til grunn at det vil være enkelt å finne frem til den enkelte rettsavgjørelse og at de kan sendes til meg innen lovens frister for saksbehandlingstid.

På forhånd takk!

[Sitert tekst skjult]

Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Til: "Nordén, Dag Bugge" <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>, agder.lagmannsrett@domstol.no

7. mai 2018 kl. 11:48

Den 26. april 2018 ba jeg Agder lagmannsrett om innsyn i utvalgte rettsavgjørelser.

Jeg kan ikke se at innsynskravet er saksbehandlet, og påklager derfor avslaget etter femdagersfristen i tråd med offentlighetsloven § 32 andre ledd, hvor det står:

"Dersom den som har kravd innsyn, ikkje har fått svar innan fem arbeidsdagar etter at organet mottok kravet, skal dette reknast som eit avslag som kan påklagast etter første ledd."

Dersom avslaget opprettholdes for hele eller deler av dokumentene, ber jeg om at klagen oversendes klageinstans, jf. offentlighetsloven § 32 med kopi til meg.

Jeg ber samtidig overordnet organ om aktivt å følge opp saken med underordnet organ for å sikre korrekt og betimelig saksgang. Jeg viser her til Sivilombudsmannens rapport i sak 2015/1576, om Justis- og beredskapsdepartementets behandling av innsynssaker, der det er lagt til grunn at klageinstansen har det overordnede ansvaret for saksbehandlingen i klagesakene, herunder saksbehandlingstiden. Ansvaret omfatter blant annet en aktiv oppfølging av førsteinstansen i klagesaken.

Dersom klageinstans er Kongen i statsråd, ber jeg om å bli kontaktet før klagen oversendes slik at jeg har muligheten til å vurdere om jeg heller vil bringe saken inn for Sivilombudsmannen. Ber da også om en utvidet begrunnelse. Minner for øvrig om offentlighetsloven § 32, tredje ledd, hvor det fremgår at klager skal behandles "uten ugrunna opphold".

[Sitert tekst skjult]

Nordén, Dag Bugge <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>
Til: Fredrik <fredrilj@gmail.com>

11. mai 2018 kl. 13:25

Offentlighetsloven gjelder ikke for domstolenes virksomhet etter rettspleieloven (§ 2 fjerde ledd).

Du har fortsatt ikke gitt noe svar på spørsmålet om ditt behov for å få tilsendt de aktuelle avgjørelsene i original. Du har heller ikke oppgitt annen enn en mailadresse. Om du opprettholder begjæringen om innsyn, må du fremsette en begjæring med fullt navn og adresse.

Med vennlig hilsen

Dag Bugge Nordén

Førstelagmann

Agder lagmannsrett

Postboks 2644, 3702 Skien

Tlf: 35 69 21 20

Fax: 35 52 10 09

dag.bugge.norden@domstol.no

 Tenk på miljøet før du skriver ut denne e-posten

Fra: Fredrik <fredrilj@gmail.com>

Sendt: mandag 7. mai 2018 11.48

Til: Nordén, Dag Bugge <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>; Agder lagmannsrett (postmottak) <alagpost@domstol.no>

Emne: Re: Innsynsforespørsel

[Sitert tekst skjult]

Fredrik <fredrilj@gmail.com>

11. mai 2018 kl. 15:51

Til: "Nordén, Dag Bugge" <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>, "Agder lagmannsrett (postmottak)" <alagpost@domstol.no>

Hei igjen,

Min innsynsforespørsel er meg bekjent sendt inn iht. de regler som gjelder for slike begjæringer og Agder lagmannsrett (ALAG) har etter loven plikt til å yte innsyn i rettsavgjørelser. At det nå plutselig blir stilt flere krav for å gi innsyn, er å anse som trening av domstolens plikt etter loven. Jeg tror vi er enig i at folkets tillit til domstolene er viktig og at ALAG derfor ikke er tjent med å sette seg i en posisjon hvor innsyn og åpenhet motarbeides.

Selv om det ikke er rettslig grunnlag for å kreve det, har jeg likevel svart at jeg skal bruke rettsavgjørelsene til **gjennomgang og sammenstilling**. Dersom ALAG likevel mener det er hjemmel

for å kreve utvidet forklaring for å gi innsyn i rettsavgjørelser, ber jeg om å bli opplyst om hva som er hjemmelen.

Det er heller ikke rettslig grunnlag for å kreve at den som ber om innsyn oppgir fullt navn og adresse. Dersom ALAG likevel mener det er hjemmel for å kreve oppgitt fullt navn og adresse, ber jeg om å bli opplyst om hva som er hjemmelen. Meg bekjent er det tilstrekkelig med en e-postadresse og det fikk dere sammen med innsynsbegjæringen. Jeg har i tillegg opprettet en mappe dere kan laste opp til kryptert/sikkert. Ved å følge denne lenken, kan dere dra og slippe dokumentene i et nettleservindu: https://drive.google.com/drive/folders/1Jj_MipZzpHoYoYlib1Yekds_h7z6-u80?usp=sharing

Ved å sammenligne den delen av rettshjelplovene som har med innsyn å gjøre og offentlighetslovens bestemmelser om det samme, vil man kunne se at rettshjelplovene er mangelfulle om saksbehandlingen i innsynssaker. Sivilombudsmannen har uttalt at der rettshjelplovene er mangelfulle, vil offentlighetsloven og hensynene bak utfylle, som at innsynssaker skal ha høy prioritering og at organer skal sette av tilstrekkelige ressurser for å etterleve en høyt prioritert saksbehandling. Se gjerne her: Krav til saksbehandlingstid for innsynsbegjæringer i straffesaksdokumenter (selv om ombudsmannen ikke er klageinstans for ALAG, er det å anta at ombudsmannens juridiske vurderinger/myndighetspraksis likevel er gyldige argumenter og derfor noe også ALAG må forholde seg til)

[Sitert tekst skjult]

Nordén, Dag Bugge <Dag.Bugge.Norden@domstol.no>
Til: Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Kopi: "Agder lagmannsrett (postmottak)" <alagpost@domstol.no>

1. juni 2018 kl. 13:55

Jeg beklager sent svar. Lagmannsretten er noe usikker på hvordan det er riktig å forholde seg til begjæringen om utskrift. Vi har ikke tidligere mottatt lignende begjæringer.

Etter min oppfatning har vi ikke plikt til å behandle en anonym begjæring. Det er ikke nødvendig å vise til noen uttrykkelig hjemmel. Det må antas å følge av alminnelige krav til saksbehandling at vi kan stille et slikt vilkår. Retten kan blant annet avslå en begjæring om utskrift hvis det er grunn til å frykt for at utskriften vil bli brukt på urettmessig vis.

Med vennlig hilsen
Dag Bugge Nordén
Førstelagmann
Agder lagmannsrett
Postboks 2644, 3702 Skien
Tlf: 35 69 21 20
Fax: 35 52 10 09
dag.bugge.norden@domstol.no

 Tenk på miljøet før du skriver ut denne e-posten

Fra: Fredrik <fredrilj@gmail.com>
Sendt: fredag 11. mai 2018 15.51

Tone Solbakk / Schjødt

Fra: Nasjonalbiblioteket - utlånet <utlaanet@nb.no>
Sendt: tirsdag 19. desember 2017 10:29
Til: Håkon Wium Lie
Emne: SV: Lovdata DVD utlånt til deg: 2005

Jeg har bestilt det vi har av Lovdata CD til deg. Du vil få beskjed når dette materialet er tilgjengelig for deg.

Med vennlig hilsen

Utlånet
Nasjonalbiblioteket

-----Opprinnelig melding-----

Fra: Håkon Wium Lie [mailto:haakon@wiumlie.no]
Sendt: tirsdag 19. desember 2017 10.10
Til: Nasjonalbiblioteket - utlånet <utlaanet@nb.no>
Emne: Re: Lovdata DVD utlånt til deg: 2005

Det stemmer at jeg har reservert DVD-en. Men det skal også finnes CD'er fra Lovgata i samlingen. Har dere en versjon av "Lovdata CD" i samlingen -- uansett årgang?

Håkon Wium Lie haakon@wiumlie.no www.wiumlie.no +47 90192217

> Hei.

>

> Det ser ut som om 2005-utgaven av denne DVDen er utlånt på deg. Er det andre årganger du er ute etter?

>

>

> Med vennlig hilsen

>

>

> Utlånet

> Nasjonalbiblioteket

>

>

Tilpass trefflisten
[Endre](#)

RSS

Vis mer

☐ Inkluder materiale ditt bibliotek ikke har tilgang til

Vis kun

[Fysiske dokumenter](#) (8)

Avgrens søket

Materiotype
[Elektroniske plater \(ROM\)](#) (7)
[Tidsskrifter](#) (5)
[Bøker](#) (5)
[Trykte bøker](#) (3)
[Flere valg](#) ▾

Forfatter/Bidragster
[Lovdata](#) (9)
[Gyldendal rettsdata](#) (1)
[Flere valg](#) ▾

Utgivelsesår

Fra Til [Avgrens](#)

1998 2004

Bibliotek
[Nasjonalbiblioteket](#) (8)
[Høgskulen i Volda](#) (1)
[Flere valg](#) ▾

Forslag til nye søk

10 Treff i BIBSYS Bibliotekbase

Sorter etter: Relevans ▾

Tidsskrift

Lovdata CD ...

● Sjekk beholdning hos norske fagbibliotek ved å klikke på "Finn og bestill"

Finn og bestill [Detaljer](#) [Omtaler & tagger](#) [Send til](#)**Nasjonalbiblioteket** Dette dokumentet finnes ved 1 andre bibliotek. [Klikk for å sjekke tilgjengelighet](#)

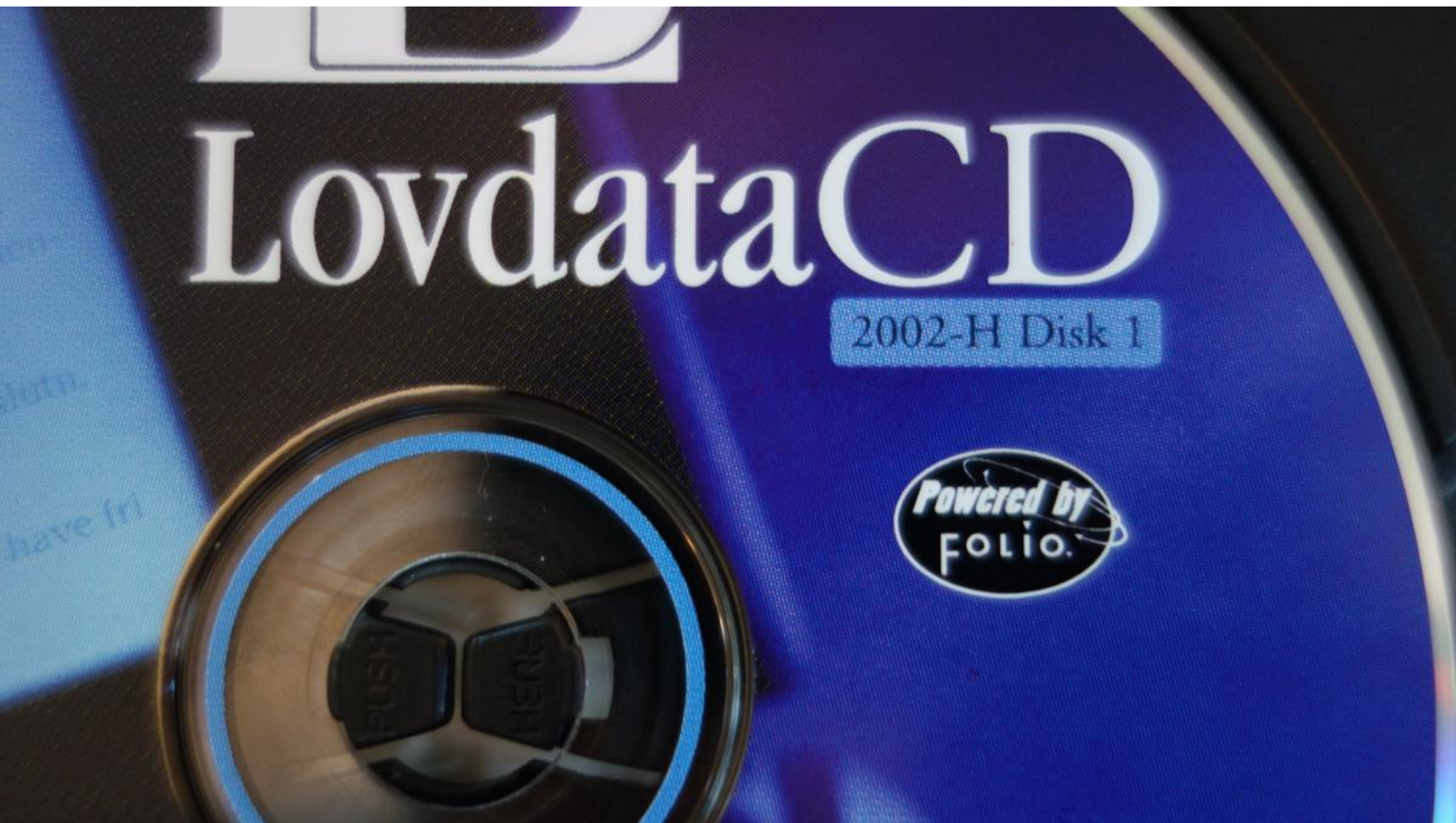
01ga16847h01039511	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2001,V) Merknad: CD-ROM ptiske plater) + vedlegg: Kortfattet innføring i bruk av LovdataCD 2001-V	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h01039545	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2001,H) Merknad: ukpl. /ipp	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h02025004	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2002,V)	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h02053513	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2002,H) Merknad: kpl.	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h03037707	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2003,V) Merknad: CD 1 og CD 2 + Kortfattet innføring i bruk av Lovda ta CD 2003-V	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h03060791	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2003,H) Merknad: Disk 1 + disk 2	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h05006770	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2003,H) Merknad: ukpl. / Disk 2	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h04021523	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2004,V) Merknad: Disk 1 og 2 + Brukerveiledning	Materiale på plass (0 bestillinger)
01ga16847h04044572	CD-ROM	Logg på for å sjekke utlånstid	(2004,H) Merknad: kpl + 1 og Disk 2 + brukerveiledning	Materiale på plass (0 bestillinger)

Lovdata DVD

● Sjekk beholdning hos norske fagbibliotek ved å klikke på "Finn og bestill"

Bilder av 2002-H-utgaven, fotografert på lesesalen på Nasjonalbiblioteket

Bilder av 2002-H-utgaven, fotografert på lesesalen på Nasjonalbiblioteket

Bilder av 2002-H-utgaven, fotografert på lesesalen på Nasjonalbiblioteket

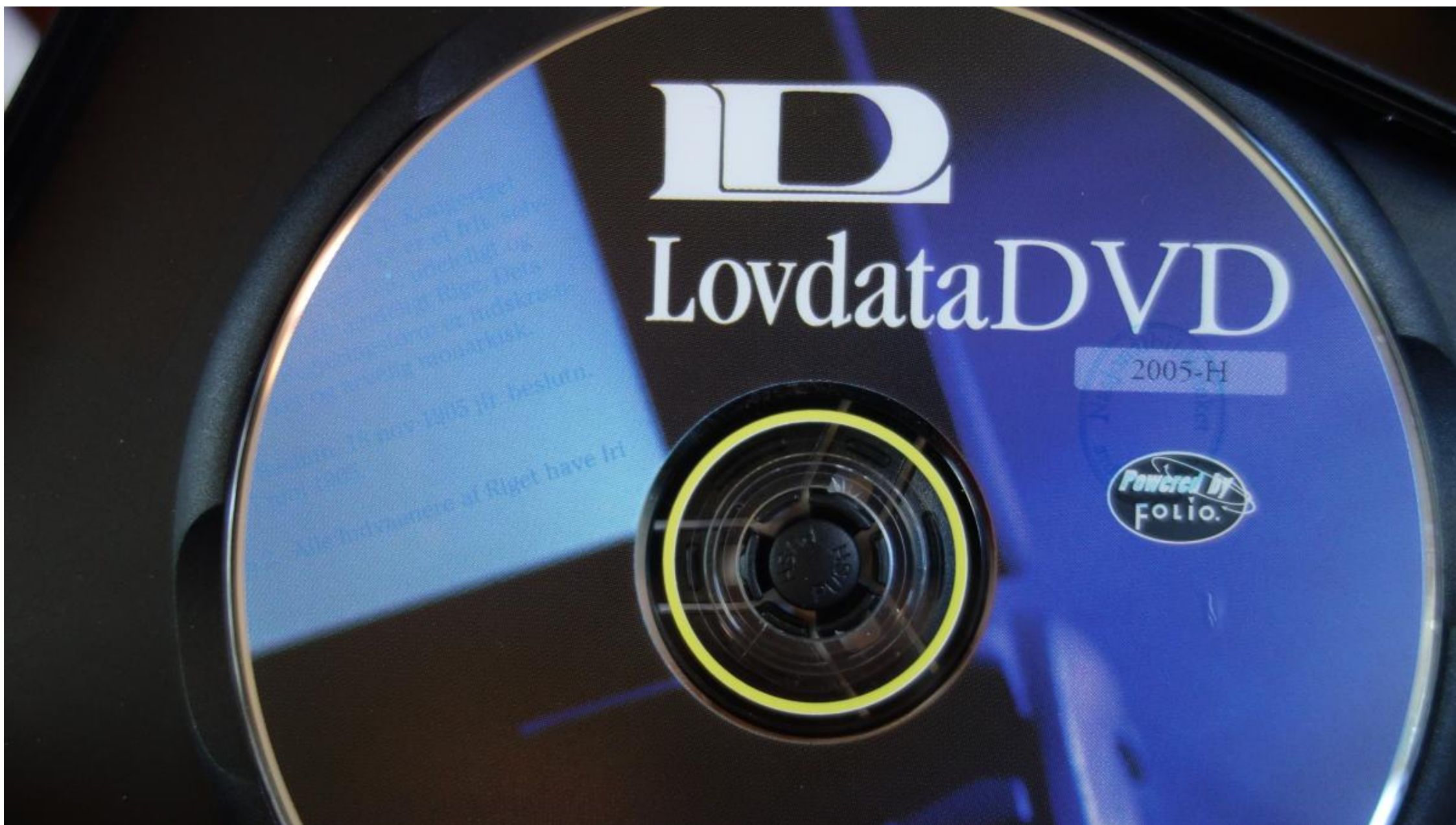
Bilder av 2002-H-utgaven, fotografert på lesesalen på Nasjonalbiblioteket

Bilder av 2002-H-utgaven, fotografert på lesesalen på Nasjonalbiblioteket

Til sammenligning, et bilde av 2002-V-utgaven

Bilder av DVD-en fra 2005

Bilder av DVD-en fra 2005

Bilder av DVD-en fra 2005

Bilde fra lesesalen

Innhold på Lovdata CD 2002

Beskrivelse	Antall	
Rettsavgjørelser		
Høyesterettsavgjørelser	38614	
Lagmannsrettsavgjørelser	29379	
Førsteinstans	5993	
Nordiske sjøfartsdommer	2312	
Arbeidsrettens avgjørelser	2138	
Norsk arbeidsrettslig domssamling	1125	
Avgjørelser fra Lov&Data	335	
SUM	79896	79896
Veiledninger og rundskriv		
Arbeidstilsynets veiledninger	2177	
Rikstrykdeverkets rundskriv	25456	
Skattedirektoratets meldinger	18459	
SUM	46092	46092
Uttalelser og vedtak		
Avkortingsnemnda	1952	
Bankklagenemnda	1124	
Forbrukertvistutvalget	2398	
Forsikringsskadenemnda	4183	
Fylkesnemnda for sosiale saker	30	
Helsepersonellnemnda	96	
Klagenemnda for likestilling	186	
Klagenemnda for utenlandsbehandling	72	
Markedsrådet	309	
Næringslivets Konkurranseselectvalg	495	
Petroleumsskattenemnda	78	
Sivilombudsmannen	2963	
Tinglysningssavgjørelser	1363	
Trygderetten	1747	
SUM	16996	16996
Regelverk		
Norges lover	30978	
Sentrale forskrifter	110143	
Lokale forskrifter	193060	
Henvisningsliste	1714	
SUM	335895	335895
Forarbeider		
Odelstingsproposisjoner	104327	
Register over forarbeider	19536	
SUM	123863	123863
Andre baser		
Litteraturregister	21676	
SUM	21676	21676
TOTALT		624418

Innhold på Lovdata DVD 2005

Beskrivelse	Antall	
Rettsavgjørelser		
Høyesterettsavgjørelser	44526	
Lagmannsrettsavgjørelser	38078	
Førsteinstans	8252	
Nordiske sjøfartsdommer	2507	
Arbeidsrettens avgjørelser	2279	
Norsk arbeidsrettslig domssamling	1126	
Avgjørelser fra Lov&Data	430	
SUM	97198	97198
Rundskriv og uttalelser		
Justisdepartementets lovavdeling	418	
Riksadvokaten	24	
Rikstrygdeverkets rundskriv	29171	
Sivilombudsmannen	3284	
Skattedirektoratets meldinger	410	
SUM	33307	33307
Vedtak		
Avkortingsnemnda	2219	
Bankklagenemnda	1606	
Disiplinærnemnden for advokater	326	
Erstatningsnemnda for voldsofre	586	
Forbrukertvistutvalget	5073	
Forsikringsskadenemnda	5462	
Fylkesnemnda for sosiale saker	292	
Helsepersonellnemnda	276	
Klagenemnda for offentlige anskaffelser	170	
Klagenemnda for likestilling	250	
Klagenemnda for merverdiavgift	1660	
Klagenemnda for utenlandsbehandling	107	
Markedsrådet	342	
Næringslivets Konkurransutvalg	529	
Overligningsnemnda	121	
Pasientskadenemnda	1068	
Petroleumsskattenemnda	78	
Tinglysningsavgjørelser	1363	
Trygderetten	8564	
SUM	30092	30092
Regelverk		
Norges lover	34762	
Sentrale forskrifter	117950	
Lokale forskrifter	161625	
Henvisningsliste	1810	
SUM	316147	316147
Forarbeider		
Odelstingsproposisjoner	138757	
Register over forarbeider	21858	
SUM	160615	160615
Andre baser		
Juridiske artikler	1893	
Litteraturregister	26284	
SUM	28177	28177
TOTALT		665536

AVGJØRELSE 2018	AVGJØRELSE 2017	AVGJØRELSE 2016	AVGJØRELSE 2015	AVGJØRELSE 2014	AVGJØRELSE 2013
Avgjørelser samlet 2018	Avgjørelser samlet 2017	Avgjørelser samlet 2016	Avgjørelser samlet 2015	Avgjørelser samlet 2014	Avgjørelser samlet 2013
Avdeling - Straffesaker	Avdeling - Straffesaker	Avdeling - Straffesaker	Avdeling - Straffesaker	Avdeling - Straffesaker	Avdeling - Straffesaker
Avdeling - Sivile saker	Avdeling - Sivile saker	Avdeling - Sivile saker	Avdeling - Sivile saker	Avdeling - Sivile saker	Avdeling - Sivile saker
Ankeutvalget - Straffesaker	Ankeutvalget - Straffesaker	Ankeutvalget - Straffesaker	Ankeutvalget - Straffesaker	Ankeutvalget - Straffesaker	Ankeutvalget - Straffesaker
Ankeutvalget - Sivile saker	Ankeutvalget - Sivile saker	Ankeutvalget - Sivile saker	Ankeutvalget - Sivile saker	Ankeutvalget - Sivile saker	Ankeutvalget - Sivile saker
Ankeutvalget - Nektet fremmet	Ankeutvalget - nektet fremmet	Ankeutvalget - nektet fremmet	Ankeutvalget - nektet fremmet	Ankeutvalget - nektet fremmet	Ankeutvalget - nektet fremmet
AVGJØRELSE 2012	AVGJØRELSE 2011	AVGJØRELSE 2010	MENNESKE-RETTIGHETER	EØS/EU	
Avgjørelser samlet 2012	Avdeling		Om et pålegg om reintallsreduksjon strider mot minoritetsvernet i SP artikkel 27 og/eller eiendomsvernet i EMK P1-1.		
Avdeling - Straffesaker	Ankeutvalget		Om vedtak om veiprosjekt er ugyldig fordi det ikke ble foretatt konsekvensutredning		
Avdeling - Sivile saker			Reindriftsamers eiendomsrett til deler av Stjernøya i ytre Finnmark		
Ankeutvalget - Straffesaker			Spørsmål om fratakelse av foreldreansvar og samtykke til adopsjon etter barnevernloven § 4-20		
Ankeutvalget - Sivile saker					

Avgjørelser 2018

Avgjørelser 2017

Avgjørelser 2016

Avgjørelser 2015

Avgjørelser 2014

Avgjørelser 2013

Avgjørelser 2012

Avgjørelser 2011

Avgjørelser 2000 - 2010

Menneske-rettigheter

EØS/EU

Avgjørelser 2000 - 2010

[Enkelt domstol] > Avgjørelser > Avgjørelser 2000 - 2010

Sammendragene er ikke en del av Høyesteretts avgjørelser. De er bare ment å gi en oversikt over de ulike saker og problemstillinger som har vært til behandling. Avgjørelsene i full tekst kan leses ved å klikke på lenke lagt inn etter hvert sammendrag.

[Avgjørelser 2010](#)

[Avgjørelser 2009](#)

[Avgjørelser 2008](#)

[Avgjørelser 2007](#)

[Avgjørelser 2006](#)

[Avgjørelser 2005](#)

[Avgjørelser 2004](#)

[Avgjørelser 2003](#)

[Avgjørelser 2002](#)

[Avgjørelser 2001](#)

[Avgjørelser 2000](#)

Del siden

Skriv ut